

„TAK ŻYĆ JAK ŻYŁEM - WARTO BYŁO”

Józef Piłsudski

PIŁSUDCZYK

PISMO SPOŁECZNO-HISTORYCZNE

ISSN 12330-5606

NR 59-60

Warszawa 2013/2014

ROK XXVI

„Piłsudczycy” w marszu szlakiem I Kompanii Kadrowej z Krakowa do Kielc

IMIENINY MARSZAŁKA CBW WARSZAWA 19.03.2014 r.

Foto: Alina Nowacka

Szanowni Czytelnicy!

Polecamy kolejny 59-60 numer kwartalnika społeczno-historycznego „Piłsudczyk”. Jesteśmy świadomi roli naszego pisma w zakresie: integracji środowisk niepodległościowych i piłsudczykowskich; przekazywania zasad i wartości związanych z tradycją zarówno narodową jak i chrześcijańską, w myśl hasła wypisanego na naszych sztandarach: BÓG, HONOR, OJCZYNA; popularyzowania niepodległościowych i państwowo twórczych idei marszałka Józefa Piłsudskiego; informowania społeczeństwa polskiego o dokonaniach naszych terenowych kół i oddziałów ZPRP oraz o podobnych przedsięwzięciach realizowanych przez bratnie organizacje piłsudczykowskie i strzeleckie.

W aktualnym numerze polecamy obszernie relacje z XXV lecia **ZPRP – TPJP**, którego obchody odbyły się 15 października 2013 r. w Gdyni. To już ćwierć wieku minęło, kiedy 13 września 1988 r. Sąd Okręgowy zarejestrował pierwszą organizację piłsudczykowską pod nazwą Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego z siedzibą w Różanie. W okresie 25-lecia, w głównych ośrodkach kraju [miasta wojewódzkie i powiatowe] powstało około 40 oddziałów lub kół Stowarzyszenia, z których nieliczna część ulegała reorganizacji zmieniając przynależność [Poznań, Lublin, Kalisz, Białystok] lub kończąc działalność [Katowice, Łódź, Suwałki, Ostrołęka, Elbląg]. Natomiast nadal tworzone są nowe oddziały Związku na Pomorzu, Warmii i Mazurach oraz Podlasiu. Związek Piłsudczyków RP jest inspiratorem budowy kilkudziesięciu pomników, obelisków i tablic epitafijnych w całym kraju, nadawania im. Marszałka Józefa Piłsudskiego szkołom i instytucjom, placom i ulicom [w tym i w Warszawie] oraz fundatorem sztandarów. Jako pierwszy z organizacji piłsudczykowskich święcił sztandar w Katedrze Polowej WP, a także 25 lat temu rozpoczął wydawanie swojego organu prasowego PIŁSUDCZYK. Szczególnym wydarzeniem w życiu Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej była uroczystość poświęcenia nowego sztandaru w Katedrze Polowej WP przez Biskupa Polowego **Józefa Guzdkę**, a która odbyła się w dniu 10 marca 2012 roku, a także coroczne Centralne Obchody Imienin Marszałka w Centralnej Bibliotece Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Kontynuujemy także dział **TRADYCJE**, a w nim VI część **Ruch piłsudczykowski w Polsce** i historia Zespołu Szkół w Bogatem.

W dziale **Z ŻYCIA KÓŁ I ŚRODOWISK PIŁSUDCZYKOWSKICH**, w szerszym aspekcie prezentujemy liczne osiągnięcia naszych kół i oddziałów Związku Piłsudczyków RP, a także innych organizacji i stowarzyszeń piłsudczykowskich, w zakresie popularyzowania dokonań Marszałka J. Piłsudskiego i tradycji oręża polskiego. Polecamy zatem relacje: z XX – lecia Oddziału ZPRP w Lidzbarku Warmińskim [10.11.2013 r.]; uroczystość wręczenia sztandaru Oddziału ZPRP w Kraśniku [12.05.2013 r.], a także w Wyszku [18.05.2014 r.], udział delegacji Oddziału ZPRP z Ciechanowie w Marszu 1. kompanii kadrowej; odsłonięcie Pomnika Marszałka J. Piłsudskiego w Daleszycach 10.08.2013 r.] z udziałem członków oddziału ZPRP w Głowaczowie oraz Pomnika Marszałka w Gdyni [10.11.2013 r.]; sadzenie 10 dębów przez Oddział w Przasnyszu z okazji 100 rocznicy POW.

FORUM piłsudczykowskie to relacja z posiedzenia: IX Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów [13.09.2013 r.] Gdynia; Zarządu Krajowego ZPRP [24.06. 2013 r. i 16.11.2013 r.] CBW Warszawa oraz spotkania środowiskowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy, który wrosły w tradycję ruchu niepodległościowego i piłsudczykowskiego [Przasnysz, Warszawa, Wyszki]

Jestem przekonany, iż prezentowany numer PIŁSUDCZYKA, spotka się z życzliwą oceną i zainteresowaniem.

Redaktor Naczelny
dr Wiesław - Leszek Ząbek

OKŁADKA A Piłsudzcy w marszu I Kompanii Kadrowej

OKŁADKA B Imieniny Marszałka

OD REDAKCJI - SPIS TREŚCI 1

TEMAT Z OKŁADKI

Ruch piłsudczykowski 1

TRADYCJE

Ruch piłsudczykowski w Polsce - Szkoły imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego - Zespół Szkół w Bogatem i Golubiu-Dobrzyniu 2-5

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Oficjalne odsłonięcie pomnika J. Piłsudskiego w Gdyni 6

Zaślubiny z morzem w Pucku 6

Parada Niepodległości w Gdyni 7

Aleja Zasłużonych Marszałka J. Piłsudskiego w Rewiu 7

Zebrań Oddziału Rozewie 8

Powołanie Oddziału w Kosakowie 8

Wydarzenia w Pułtusk 9

Piłsudzcy z Ciechanowa w marszu do Kielc 10-11

Imieniny Marszałka - Warszawa 2013-2014 12-13

Piłsudczykowskie forum 14-15

XXV-lecie ZP RP - X Nadzwyczajny Kongres 16-17

Kalendarium uroczystości w Wyszku 18-19

XX-lecie Oddziału Związku w Lidzbarku Warmińskim 20-21

Kalendarium uroczystości w Tomaszowie Lubelskim 22

Kalendarium wydarzeń w Kraśniku 23

Odsłonięcie obelisku J. Piłsudskiego w Głowaczowie 24

Wystąpienie J.C. Czachowskiego w rocznicę Powstania Styczniowego 25

100 dębów w 100. rocznicę utworzenia POW w Przasnyszu 26-27

Wydarzenia w Warszawie 28-29

PUBLICYSTYKA

Działalność kulturalno-oświatowa Legionistów w Kielcach 30-31

O Polskę z Wilnem i Lwowem - recenzja 31-32

INFORMACJE

Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brukseli 32

OKŁADKA C - Fotokronika

OKŁADKA D - XXV-lecie ZP RP

Temat z okładki

Ruch piłsudczykowski zrzesza w swoich szeregach wiele związków i stowarzyszeń o promineni niepodległościowej.

Chętnie też piłsudzcy sięgają do tradycji barwy i broni nie tylko z okresu I i II Rzeczypospolitej, a także współczesnego Wojska Polskiego.

Na okładkach zewnętrznych prezentujemy fotokronikę z naszych wydarzeń.

Red.

Redaguje zespół. Redaktor naczelny - dr Wiesław L. Ząbek.

Przygotowanie do druku: PAT. Foto: Alina, Małgorzata Nowacka.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania zmian i skrótów w nadesłanych materiałach. Artykułów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Materiały prosimy przysyłać na płytach CD lub pocztą internetową na

adres e-mail: pilsudczyk@pat.waw.pl, w.zabek@pilsudczyk.pl

www.pilsudczyk.pl

Ruch piłsudczykowski w Polsce

Cz. VI

Szkoły im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Zespół Szkół w Bogatem

„Dobro Ojczyzny – najświętszym prawem Polaka.”

Taki napis widnieje na sztandarze Zespołu Szkół w Bogatem. 14 maja 2005 r. przywrócono tej szkole imię patrona, którym od czasów przedwojennych jest Marszałek Józef Piłsudski.

Najstarsze zapiski z akt kościelnych dotyczące nauczania w Bogatem pochodzą z 28 maja 1586 r. Kolejne wizytacje biskupie – z roku 1589, 1599, 1609 oraz relacje z roku 1763 potwierdzają ciągłość edukacji na terenie parafii Bogate. Uściślają spis nauczanych przedmiotów (w zależności od umiejętności nauczyciela – czytanie, pisanie, rachunki, śpiew kościelny, katechizm), mówią o problemach z utrzymaniem oraz określają obowiązki proboszczów w zakresie prowadzenia szkół parafialnych. Upadek Państwa Polskiego, którego kulminacją były rozbiory odbił się negatywnie na stanie bogackiej oświaty. W 1781 roku wizytujący parafię dokonał następującego zapisu „W całej parafii bogackiej mało jest ludzi stanu szlacheckiego, tylko poddaństwo, za czym i do szkoły nie chodzą, której też nie ma ta parafia, ani funduszu żadnego.” Dopiero okres Księstwa Warszawskiego, a konkretnie gorliwe działania Izby Edukacyjnej zaowocowały w 1807 r. dokumentem „Urządzenie szkół miejskich i wiejskich elementarnych”, a w konsekwencji nową organizacją szkolnictwa. W 1811 r. zapisano: „Elementarna szkoła za usilnym zachęceniem parafian przez Langhangi Jana plebana bogackiego była w roku przeszłym zaprowadzo-

na i utrzymana... Dzieci płci obojgiem uczących się było 54. Pleban troskliwy o wzrost oświecenia nawiedzał często szkołę, dawał naukę religijną, i nie bez pociechy widział pożyteczność tak świętego urządzenia”.

Poważne, ale przejściowe trudności w organizacji szkolnictwa wiązały się z klęską kampanii napoleońskiej, ale już lata 1817 – 1819 przynoszą poprawę sytuacji za sprawą Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W okresie tym w spisie majątków zanotowano:

„W samej wsi Bogate jest szkoła parafialna, której nauczycielem jest Antoni Rutkowski, bezzenny, zdatny i moralny. W całej parafii dzieci do nauki zdatnych jest powyżej 80.

Z dniem 1 miesiąca maja nauki ustały, ponieważ rodzice pozbierali dzieci do usług gospodarczych.”

We wspomnianym spisie znajdują się również, jakże bliskie nam treści, chociaż sprzed 188 lat:

„Zawady do utrzymania szkoły są: niedostateczność funduszu na opatrzenie nauczyciela, nieregularność w składkach oddawaniu, jedni składek unikają - inni wymawiają się”.

Druga połowa XIX w. to okres, na którym piętno odbiły upadki powstań, a konsekwencją na naszych terenach były zmasowane działania mające na celu pogłębienie procesu rusyfikacji. Szkoły, choć prymitywne, miały charakter elitarny. Uczono czytania i pisanie w języku rosyjskim, często o uczęszczaniu do szkoły decydowało losowanie.

Początek wieku XX i wybuch rewolucji w Rosji w 1905 r. stworzyły szansę zorganizowania szkół z językiem polskim. 15 maja 1905 r. powołano Polską Macierz Szkolną, której celem było zakładanie ochronek, szkół i bibliotek. Jednym z 11 kół terenowych w powiecie przasnyskim było koło w Bogatem, z jego przewodniczącym ks. Ignacym Dzierżanowskim.

*„Biorąc przykład z patrona, jak żyć i jak wierzyć,
Kierując się sercem, dobro wokół szerzyć,
Pracować i podbijać swą wiedzą resztki świata,
Niech nie tylko z nazwy ta wieś będzie bogata”*

Jasiński Grzegorz

Na początek powstała skromna 1-klasowa szkoła z możliwością nauki w języku polskim przez 1 dzień w tygodniu. W roku 1915 Polska Macierz Szkolna Gminy Karwacz powołała nauczycielkę Bronisławę Dzierżanowską, kuzynkę wspomnianego księdza Dzierżanowskiego, która w tych trudnych czasach zorganizowała pierwszą polską szkołę w Bogatem. Kierownikiem szkoły w wolnej już Polsce został Józef Świątkowski.

W 1933 roku powstało Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych. Zostały stworzone warunki, by poprawić byt wielu szkół, w tym również naszej, rozrzuconej po domach prywatnych.

Zawiązał się Komitet Organizacyjny Budowy Szkoły, ustalono lokalizację budynku. 20 sierpnia 1934 roku zakopano kamień węgielny - na 1 września 1935 roku szkoła została przygotowana do oddania.

Na jednym z walnych zebrań w obecności piłsudczyka Stefana Ziemskiego - dyrektora Cukrowni w Krasieńcu, podjęto jednogłośnie decyzję, żeby w dniu oddania nadać szkole imię Marszałka Józefa Piłsudskiego. Na froncie budynku, od strony ulicy został wykonany duży napis - PUBLICZNA POWSZECHNA SZKOŁA W BOGATEM IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO. Wewnątrz budynku umieszczono popiersie Marszałka z napisem DOBRO OJCZYŹNY NAJŚWIĘTSZYM PRAWEM POLAKA.

Tragedia II wojny światowej nie ominęła szkoły w Bogatem. Nauczyciele - mężczyźni zostali wcieleni do wojska, brali udział w wojnie obronnej; inni zostali aresztowani i przebywali w obozach. W budynku szkoły została zorganizowana gmina niemiecka, a w roku 1944 szpital frontowy. Uciekający niemieccy żołnierze oraz wkraczająca armia wyzwolenicza łaskawie obeszły się z budynkiem, który ocalał i funkcjonuje do dziś.

17 stycznia 1945 r. skończyła się wojna dla Bogatego, 22 stycznia inspektor szkolny zwrócił się do nauczycieli, aby zgłaszali się do pracy, a już 19 lutego została wznowiona nauka w Publicznej Szkole Powszechnej w Bogatem.

Budynek szkoły z 1935 r. funkcjonuje do dziś, jednak w roku szkolnym 1986\87 rozpoczęto jego rozbudowę. Budowa z przerwami trwała do 1996 r.

W roku 1999, na skutek reformy oświaty, powstała w Bogatem sześcioklasowa szkoła podstawowa i publiczne gimnazjum, połączone nieco później w Zespół Szkół w Bogatem.

W 1993 r. rozpoczęliśmy prace nad przywróceniem szkole w Bogatem imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego, które to imię ze względów politycznych przestało być używane.

14 maja 2005 r. odbyła się długo oczekiwana uroczystość. W trakcie Mszy Św. dokonano uroczystego poświęcenia sztan-

daru, ufundowanego przez Radę Gminy Przasnysz oraz tablicy pamiątkowej ku czci patrona Józefa Piłsudskiego, na której widnieje napis: „DAŁ POLSCE WOLNOŚĆ, GRANICE, MOC I SZACUNEK”.

Tablica jest darem mieszkańców obwodu szkoły w Bogatem.

Po Mszy św. głos zabrali przedstawiciele władz oświatowych, samorządowych, członkowie związku Piłsudczyków RP. Wyrazem podziękowania przybyłym gościom oraz formą prezentacji szkoły na zewnątrz był montaż słowno-muzyczny. Uczniowie poprzez wiersze, piosenki, a szczególnie pantomimę, przedstawiającą wydarzenia z II wojny światowej wywołali ogólne wzruszenie i łzy.

Rok później 11 listopada 2006 r. oddano do użytku salę gimnastyczną, a w 2009 roku – boisko wielofunkcyjne w ramach rządowego projektu „Orlik 2012”.

Obecnie Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bogatem składa się z 6-klasowej szkoły podstawowej i publicznego gimnazjum, trzech oddziałów przedszkolnych i dwóch punktów przedszkolnych.

Społeczność szkolna Zespołu Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bogatem realizuje przewidziane przepisami prawa zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze. Na szczególną uwagę zasługuje wszechstronna aktywność szkoły w środowisku lokalnym. Współpracujemy z samorządem gminnym, powiatowym, parafią rzymskokatolicką, Ochotniczą Strażą Pożarną, biblioteką publiczną, Klubem Seniora w Bogatem, Policją, Państwową Strażą Pożarną i Nadleśnictwem.

Nasi uczniowie są członkami Młodzieżowej Orkiestry Dętej i scholii parafialnej. Tradycją jest organizowanie imprez, uroczystości szkolnych i środowiskowych np. apele okolicznościowe, ślubowanie kl. I, Dzień Dziecka i Rodziny, Turniej Szachowy, Dożynki Gminne, Jubileusz Par Małżeńskich. Zdolni uczniowie biorą udział w konkursach szkolnych, gminnych i powiatowych, wspomagamy ich rozwój przystępując do programów edukacyjnych. Mają możliwość korzystania z nowoczesnych pomocy dydaktycznych, biblioteki szkolnej, sali komputerowej. Przeprowadzamy akcje pomocowe, charytatywne, uczniowie udzielają się jako wolontariusze.

Do kalendarza stałych imprez szkolnych wpisał się Dzień Patrona. Uczniowie, w tym dniu przygotowują montaż słowno-muzyczny, uczestniczą w konkursach dotyczących życia Marszałka. Ponadto corocznie bierzemy udział w Centralnych Obchodach Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Sztandar szkoły został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej.

Zespół Szkół nr 1 im. Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu

Szkola jakich wiele w Polsce, w której pamięć o Marszałku Józefie Piłsudskim jest szczególnie bliska uczniom i nauczycielom. 28 maja 2012 roku została doceniona przez Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej. Za wybitne zasługi w krzewieniu idei i czynów Marszałka Józefa Piłsudskiego został odznaczony Honorowym Złotym Krzyżem ZPRP Sztandar Szkoły, dyrektor szkoły p. Zbigniew Winiarski, nauczyciele: Iwona Podraza, Zbigniew Kręcicki, Leszek Żuchowski oraz Jan Jagodzińskiego i Grzegorz Ledwochowski.

Po odznaczeniu Sztandaru Szkoły

Zbigniew Kręcicki informatyk oraz Iwona Podraza historyk mając wielkie wsparcie dyrektora szkoły Zbigniewa Winiarskiego oraz innych nauczycieli mogą przekazywać swoje pasje młodemu pokoleniu. Uczniowie kilkakrotnie byli na Wileńszczyźnie odwiedzając miejsca bliskie Marszałkowi - Zułów, Powiewiórka, Pikieliszki, Druskienniki, Wilno.

Organizowane są wycieczki „Szlakiem Bitwy Warszawskiej 1920 roku” - Radzymin, Ossów. Na trasie jest Dworek „Milusin” w Sulejówku. Wycieczka 22-23 maja 2012 roku miała szczególny charakter. W Belwederze uczniowie obejrzeli pamiątki po Marszałku, pokój adiutanta, salonik, gabinet Marszałka. W Sulejówku spotkali się z córką Marszałka Piłsudskiego Jadwigą

Przy wejściu do willi „Milusin”

oraz jej synem Krzysztofem, pytali o lata spędzone w Sulejówku, w Belwederze i w Anglii. Bardzo interesował ich okres, kiedy Pani Jadwiga Piłsudska była pilotem w ATA (Air Transport Auxiliary) w czasie II wojny światowej. Długo trwało pożegnanie na ganku Willi „Milusin” - ciężko było się rozstać.

Na spotkaniu wręczona została książka „Ku pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego” napisana przez uczniów gimnazjum pod redakcją Zbigniewa Kręcickiego.

Od lewej: Jadwiga Piłsudska Jaraczewska, Zbigniew Kręcicki, Krzysztof Jaraczewski

Sulejówek – młodzież Zespołu Szkół nr 1

„Szlakiem Bitwy Warszawskiej 1920 r” Radzymin

TRADYCJE

Belweder – gabinet Marszałka

Każdy wyjazd do Krakowa jest powiązany z oddaniem hołdu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

Wawel

Golub-Dobrzyń

Inną formą krzewienia pamięci o Józefie Piłsudskim są okolicznościowe wystawy, uroczystości pod pomnikiem Marszałka w Golubiu-Dobrzyniu oraz spotkania z ciekawymi ludźmi.

Gościliśmy Pana Jerzego Surwiło z Wilna, dziennikarza „Gazety Wileńskiej”, publicysty, redaktora audycji „Magazyn Kombatancki” Radia Znad Wilii. Jest on autorem między innymi książki „Spacerkiem z Marszałkiem po Żmudzi, Wilnie i Wileńszczyźnie. Zdarzenia, fakty, anegdoty”.

Od lewej: Jerzy Surwiło, Zbigniew Kręcicki

Z okazji 90. rocznicy pobytu Marszałka Józefa Piłsudskiego na Pomorzu (czerwiec 1921), której celem było podkreślenie polskości Pomorza przywróconego Rzeczypospolitej traktatem wersalskim podpisanym w 1919 r. młodzież spotkała się z Brygadierem Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Stanisławem Śliwą.

Od lewej: Zbigniew Kręcicki, Karolina Kaczorowska

19 marca 2013 roku w Centralnej Bibliotece Wojska Polskiego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie odbyły się uroczyste obchody imienin Marszałka zorganizowane przez Krajowy Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej. Wśród wielu gości z całej Polski, była delegacja z naszej szkoły z Pocztem Sztandarowym. Gościem honorowym tej uroczystości była żona Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego Pani Karolina Kaczorowska, która odebrała Złoty Krzyż Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej przyznany pośmiertnie jej mężowi.

Zbigniew Kręcicki

GDYNIA

OFICJALNE ODSŁONIĘCIE POMNIKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W GDYNI

W przeddzień 95. Rocznicy Odzyskania Niepodległości, 10 listopada 2013 roku w Gdyni stał się dniem historycznym w szerokim znaczeniu. W tym dniu został odsłonięty pomnik Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Na uroczystość odsłonięcia

przybyło parę tysięcy osób. Po mszy świętej odprawionej przez J.E. Arcybiskupa Sławoja Leszka uczestnicy uroczystości przemaszewali w asyście Orkiestry Reprezentacyjnej Marynarki Wojennej w miejsce odsłonięcia monumentu. Poświęcenia pomnika dokonał arcybiskup metropolita gdański Sławoj Leszek Głódź. Wiązanki oraz wieńce pod pomnikiem Marszałka składali: przedstawiciele Sejmu, władz samorządowych oraz oficerowie Wojska Polskiego i Marynarki Wojennej. Kwiaty przed pomnikiem złożyli również przedstawiciele Związku Piłsudczyków. W uroczystości brała udział konna grupa rekonstrukcyjna w strojach ułanów. Zbrojni i umundurowani rekonstruktorzy pozwalali obecnym poczuć klimat Polski międzywojennej i siły polskiego oręża.

Pomnik odsłaniali: Wojciech Szczurek, Stanisław Kania, Stanisław Władysław Śliwa, Stanisław Szwabski, Julian Aleksander Michaś oraz pomagała przy zdejmowaniu wstęgi biało-czerwonej, Alina Żmuda Trzebiatowska.

Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego zajął miejsce przy Alei jego imienia, To obrazowe i przepiękne miejsce dla monumentu, ukazuje przestrzeń miejskiego symbolu drogi do zdobycie niepodległości, do budowy miasta-symbolu, samego w sobie będącego pomnikiem dla Marszałka.

J.A.M.

Foto: Jerzy Hlades

PUCK

ZAŚLUBINY Z MORZEM

Szanowni Państwo!

Oddajemy Cześć Kaszubom, co od wieków na tej ziemi trwają i Zaślubinami Polski z morzem swój udział mocny mają. Przywołuję postać Generał Hallera, który dokonał tego czynu 94 lata temu. Ale nie było by zaślubin Polski z morzem bez dekretu Marszałka Józefa Piłsudskiego o powołaniu Marynarki Polskiej z dnia 28 listopada 1918 roku, który dekretem tym postawił państwa Antanty przed faktem, że Polska od morza odsunąć się nie da i trwać będzie przy nim po wsze czasy. Składam serdeczne podziękowania i gratulacje organizatorom tej wspaniałej uroczystości, a szczególnie: Prezesowi Ligi Morskiej i Rzecznej kpt ż.w. Andrzejowi Królikowskiemu oraz gospodarzowi tego wspaniałego miasta Burmistrzowi Markowi Rintz.

(fragment wystąpienia)

**Prezes Zarządu Krajowego Związku Piłsudczyków RP TPJP
Nadbrygadier ZP RP Stanisław Władysław Śliwa**

GDYNIA

PARADA NIEPODLEGŁOŚCI 11.11.2013 r.

Foto: Jerzy Hlades

REWA

ALEJA ZASŁUŻONYCH MARSZAŁKA J.PIŁSUDSKIEGO

Foto: Jerzy Hlades

ROZEWIE

Zebrań rozpoczęło odśpiewanie pieśni „Marsz Pierwszej Brygady”. Powitano gości: prezesa Zarządu Krajowego ZPRP TPJP nadbrygadiera zw. Stanisława Władysława Śliwę, starostę Puckiego Wojciecha Dettlaffa oraz sekretarza Zarządu Okręgowego ZPRP TPJP por. zw Lecha Borkowskiego.

Następnie mianowano członka ZPRP TPJP Tadeusza Barę na porucznika zw., natomiast Zygmunt Orzeł został przyjęty w poczet członków ZPRP TPJP.

Głos inauguracyjny o wartościach ZPRP i roli w środowisku lokalnym i społecznym wyraził Prezes Zarządu Krajowego ZPRP kol. Stanisław Władysław Śliwa. Krótki rys lekcji historii o marszałku J. Piłsudskim przedstawił por. zw Feliks Mejna.

Życzenia Noworoczne w pracy i życiu osobistym członków ZPRP TPJP przekazał Starosta Pucki, deklarując współpracę ze Związkiem.

Zygmunt Orzeł jako przewodniczący Rady Miasta Władysława powiedział o ważnej roli Związku we współpracy z samorządami.

Prezes Zarządu Oddziału Rozewie ZPRP TPJP przedstawił program ramowy pracy oddziału na 2014 r. podkreślając udział członków w różnych uroczystościach państwowych i lokalnych oraz podkreślił wartość kontaktów ze środowiskiem szkolnym

ZEBRANIE ODDZIAŁU ZPRP ROZEWIE W DNIU 8.01.2014 r.

jako informacje podtrzymujące tradycje i wartości patriotyczne wobec Ojczyzny. W planach również ujęto udział w różnych zawodach organizowanych przez inne organizacje i kluby m.in.: strzeleckie i sportowe rekreacyjne. Ppor. zw Mirosław Konarski uważa za bardzo cenne przekazywanie stanowisk i poglądów Zarządu Krajowego w dół do bazy członkowskiej, nie tylko w sprawach obchodowych i rocznicowych, ale również w kontrowersyjnych sprawach społeczno-politycznych odróżniających nasz Związek od innych organizacji związkowych i stowarzyszeniowych oraz kombatanckich. Szczególnie istotne jest nawiązanie do tradycji piłsudczykowskiej wyrażonej w słynnej wypowiedzi marszałka Piłsudskiego: „Z czerwonego tramwaju wysiadł na przystanku NIEPODLEGŁOŚĆ”.

Ze swojej strony przypominam, że orzełki legionów nie miały korony. Marszałek Piłsudski powiedział również: „kto za młodu nie był socjalistą to na starość jest ŚWINIĄ”. Na zakończenie zebrania RAUT rozpoczęło toastem szampana z życzeniami noworocznymi.

Prezes Oddziału ZPRP TPJP w Rozewiu
Leszek Marian Wiśniewski płk zp
Zdjęcia - Leszek Borkowski por. zp

Z inicjatywy Prezesa Zarządu Krajowego Związku Piłsudczyków RP nadbrygadiera ZPRP Stanisława Władysława Śliwy, powołano do działania Oddział Kaszubsko-Pomorski w Kosakowie.

Prezesem Oddziału został Pułkownik Związku Władysław Paciuch, Wiceprezesem Daniel Malanowski, Sekretarzem Paweł Narloch, Skarbnikiem Antoni Wica, Członkiem Zarządu Danuta Tocke.

Komisja Rewizyjna: Przewodnicząca: Wita Ludwiczowska-Pawłowska, Członkowie: Zdzisław Jaroni i Marian Hirs.

KOSAKOWO

PUŁTUSK

KALENDARIUM UROCZYSTOŚCI

Podobnie jak w latach poprzednich działalność oddziału stanowiły różne formy uczestnictwa jego członków w obchodach Świąt Państwowych oraz innych uroczystościach rocznicowych i patriotycznych organizowanych na terenie zarówno miasta jak i regionu. Sprzyjała temu duża aktywność środowisk związanych z 13. pułkiem piechoty stacjonującym w okresie II Rzeczypospolitej w Pułtuskach oraz 1. batalionu saperów 1. DZ w okresie powojennym. Z tymi środowiskami Oddział Pułtuskim ZPRP nawiązał ścisłą współpracę jak również z firmą POLMEK, którego prezes Andrzej Grabowski własnymi środkami wybudował konny Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, a które stało się centralnym miejscem obchodów uroczystości rocznicowych i patriotycznych.

Przedstawiona foto - kronika wydarzeń obejmuje:

- Obchody 150 rocznicy Powstania Styczniowego
- Narodowego Święta Niepodległości - 11 listopada
- Uroczystości w Sokołowie gm. Obryte w Puszczy Białej - 22 stycznia
- Imieniny Marszałka - 19 marca
- Rocznica śmierci Marszałka
- Uroczystości w Borkowie gm. Nasielsk dla upamiętnienia wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.
- Uroczystość pod Domosławiem gm. Winnica miejsce pochówku ppor. Zdzisława Straszewicza, który poległ w czasie walk w 1920 r. przy odnowionej kwaterze bohatera.

W uroczystościach tych udział brali m.in.: prezes Oddziału, wicestarosta Andrzej Dolecki, Kazimierz Karpiński, Edward Malinowski – członkowie Związku Piłsudczyków RP; Leszek Topulski - dowódca poczty sztandarowej 13pp z delegacją Stowarzyszenia; delegacje Pułtuskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Pułtuskiej. lokalne władze samorządowe; młodzież szkolna i harcerska.

„Piłsudczycy” z Ciechanowa po raz drugi w marszu szlakiem I Kompanii Kadrowej z Krakowa do Kielc

CIECHANÓW

6 sierpnia 1914 roku na rozkaz Józefa Piłsudskiego wyruszyła z krakowskich Oleandrów I Kompania Kadrowa. O godz. 9.45. żołnierze „Kadrówki” obalili słupy graniczne państw zaborczych w Michałowicach i po wyzwoleniu z rąk rosyjskich Słomnik, Miechowa, Jędrzejowa i Chęcin, dotarli 12 sierpnia do Kielc. I Kadrowa była pierwszym oddziałem

armii polskiej. Dała początek Legionom Polskim, które swym wysiłkiem zbrojnym w latach I wojny światowej przyczyniły się do odzyskania niepodległości w 1918 roku. Do idei Marszu powróciły środowiska niepodległościowe ziemi krakowskiej i kieleckiej w 1981 roku. Do 1989 roku Marsz był formą demonstracji patriotycznej, silnie zwalczaną przez władze komunistyczne.

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Po 1989 roku Marsz powrócił do formuły przedwojennej. Ma charakter sportowo-obronny i jego uczestnicy, pokonując w dniach 6-12 sierpnia trasę z Krakowa przez Michałowice, Słomniki, Miechów, Wodzisław, Jędrzejów, Chojny nad Nidą, Chęciny, Szewce do Kielc, biorą udział w spotkaniach z uczestnikami walk o niepodległość, zawodach z marszu na orientację, zawodach strzeleckich, konkursach edukacyjnych, zajęciach kulturalno - oświatowych. Z roku na rok Marsz gromadzi coraz większą grupę uczestników.

Marsz w 2013 r. odbył się w 100. rocznicę pierwszego kursu oficerskiego Związku Strzeleckiego, jaki odbył się na Podhalu pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. Był także swego rodzaju próbą generalną przed przypadającym w przyszłym roku Stuleciem Czynu Niepodległościowego Legionów. Wspólnie z Krakowa do Kielc maszerowali członkowie organizacji strzeleckich, harcerze, żołnierze Wojska Polskiego, funkcjonariusze Straży Granicznej, Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej z Ciechanowa, osoby cywilne, a także młodzież z Wileńszczyzny i Ukrainy. Honorowy Patronat nad Marszem objęła Pani Karolina Kaczorowska małżonka ostatniego Prezydenta RP na uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego, Honorowego Protektora Marszu w latach 1999-2009. Marsz odbywał się dzięki wsparciu udzielonemu przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Urząd do spraw Komitantów i Osób Represjonowanych, Narodowe Centrum Kultury, Instytutu Pamięi Narodowej, Instytut Józefa Piłsudskiego i inne jednostki rządowe i samorządowe.

W marszu udział wzięła grupa 4 osobowa Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej polskiej Oddział w Ciechanowie pod hasłem radosnego przeżywania przygody z Ojczyzną. Grupa w składzie: płk zw. Jacek Stachiewicz, ppor. zw. Adam Sadowski, sierż. zw. Mirosław Maciński i strzelec Artur Waśniewski przeszła trasę 160 km w komplecie. "Piłsudczykom" towarzyszył sztandar organizacji.

Wymarsz poprzedziły uroczystości połączone z mszą św. Katedrze Wawelskiej i złożenie hołdu marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu spoczywającemu w krypcie wawelskiej u boku innych sławnych Polaków.

Dziękujemy sponsorom, bez których udział w Marszu nie byłby możliwy – Zarządowi Powiatu Ciechanowskiego, CEDROB SA w Ciechanowie, Browarowi w Ciechanowie i Związkowi Piłsudczyków RP w Ciechanowie.

Dziękujemy naszym rodzinom i przyjaciołom za wsparcie duchowe podczas Marszu.

Jacek Stachiewicz
Prezes Zarządu Koła ZPRP
w Ciechanowie

Tradycyjnie od 2000 r. organizowane są w Warszawie Centralne obchody Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego. Początkowo, cyklicznie w Muzeum Niepodległości lub w Muzeum Wojska Polskiego, a od 2009 roku z uwagi na salę konferencyjną w Centralnej Bibliotece Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Podobnie jak w ubiegłym roku, uroczyste obchody Imienin Marszałka odbyły się w CBW w Warszawie 19 marca 2014 r.

WARSZAWA

Po wprowadzenie sztandarów organizacyjnych terenowych struktur Związku Piłsudczyków RP, szkół noszących imię Marszałka Józefa Piłsudskiego, stowarzyszeń niepodległościowych i kombatanckich i grup rekonstrukcyjnych II Rzeczypospolitej oraz odegraniu Hymnu Państwowego - uczestników uroczystości powitali: dyrektor Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego p. dr Jan Tarczyński i prezes Zarządu Krajowego Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej kol. nadbrygadier Związku Stanisław Władysław. Szczególnie gorąco powitano Honorowych Gości.

Szanowni Państwo! W imieniu organizatorów dzisiejszej uroczystości serdecznie witam członków Zarządu Krajowego i prezesów Oddziałów ZPRP z delegacjami, a w Waszym imieniu Honorowych Gości w osobach: Prezesa Najwyższej Izby Kontroli – p. min. Krzysztofa Kwiatkowskiego; Przedstawiciela Parlamentu RP – p. Jadwigę Zakrzewską; Przedstawiciela Prezydenta RP – p. min. Waldemara Strzałkowskiego; Małżonkę b. prezydenta RP na uchodźctwie – p. Karolinę Kaczorowską; Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju – p. min. Dorotę Pyć; Marszałka Województwa Mazowieckiego – p. Adama Struzika; Prezydenta Szlachty Tatarskiej – księcia Jerzego Szahunieicza; Prezesa Zarządu Głównego Związku Piłsudczyków – p. Jana J. Kasprzyka oraz delegacje i poczty sztandarowe szkół noszących imię Wielkiego Polaka Józefa Piłsudskiego, m.in.: Zespół Szkół nr 76 ul. „Dwóch Mieczów” Warszawa - Rembertów; Zespół Szkół nr 1 ul. Idzikowskiego - Sulejówek; Zespół Szkół - Bogate; Zespół Szkół Policealnych im. Ks. Stanisława Stasica - Białobrzegi; Zespół Szkół Publicznych - Szczuczyn; Zespół Szkół Publicznych - Podhorce; Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. 5 p.uł. Zasławskich - Ostrołęka; 76 Liceum Ogólnokształcące ul. Kowelska - Warszawa; IX Liceum

2013

IMIENINY

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

MARSZAŁKA

2014

Ogólnokształcące - Gdynia; Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej - Białobrzegi; Gimnazjum Publiczne im. Marszałka J. Piłsudskiego - Stronie; Gimnazjum Publiczne - Miastkowo; Gimnazjum Publiczne nr 3 ul. Chełmska - Warszawa; Gimnazjum nr 119 Warszawa-Wesoła; Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Głowackiego - Sulejówkę; Szkoła Podstawowa - Biała Piska; Szkoła Podstawowa nr 94 ul. Cietrzewia - Warszawa; Szkoła Podstawowa im. Dionizego Czachowskiego - Stronie.

Witam pozostałe poczty sztandarowe terenowych okręgów Związku Piłsudczyków RP, młodzież szkolną z gronem pedagogicznym, strzelców, przyjaciół i sympatyków naszego Związku oraz wszystkich uczestników uroczystości. Witam także zaprzyjaźnione poczty sztandarowe stowarzyszeń i organizacji kombatanckich [m.in.: ŚZŻAK, SYBIRAKÓW, grup rekonstrukcyjnych 13 pp, 5 pułku ułanów Zasławskich, 11 p. ułanów].

Obecni są wśród nas przedstawiciele władz samorządowych, którzy przyjechali z delegacjami, a których serdecznie pozdrawiam i witam: Starostę Powiatu grajewskiego - Jarosława Augustowskiego; Starostę Powiatu białobrzegi - Andrzeja Oziębłę; Zastępcę Burmistrza Rembertowa m.st. Warszawy - Józefa Melaka; Burmistrza Szczucina - Artura Kuczyńskiego; Wójta Gminy Kosakowo - Jerzego Włodzika; Wójta Gminy Głowaczów - Stanisława Bojarskiego.

Pozwólcie również, iż w imieniu organizatorów złożę serdeczne życzenia zdrowia i wszelkiej pomyślności solenizantom Józefom obecnym w tej Sali.

W programie dzisiejszej uroczystości „Imienin Marszałka” przewidziano: wręczenie odznaczeń związkowych i wyróżnień ZPRP, Koncert w wykonaniu Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego; Film archiwalny „Pierwszy Marszałek Polski – obrazy z życia i pogrzebu Józefa Piłsudskiego”; Degustacja „żołnierskiego bigosu”, zwiedzanie stoisk wydawniczych i wystawy w holu biblioteki na parterze.

Realizację powyższego programu uświetnił przepiękny koncert Zespołu Estradowego Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego oraz film dokumentalny pozyskany z Instytutu Sikorskiego o Marszałku J. Piłsudskim. Zwiedzenie ekspozycji okolicznościowych: Harcerze w Legionach oraz 19 marca - Józefa Poświęcone Wielkiemu Marszałkowi i degustacja „wojskowego bigosu” przygotowanego przez kol. z Ligi Morskiej i Rzecznej z Wyszkowa zakończyła tę wspaniałą, patriotyczną uroczystość.

Wies-Lech

Foto: Alina Nowacka

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Posiedzenie Zarządu Krajowego Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – TPJP w dniu 16.11.2013 w CBW im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie

WARSZAWA

Porządek posiedzenia:

1. Informacja o działalności ZPRP (XXV –lecie Związku i projektu budowy pomnika w Brukseli – Prezes – Stanisław W. Śliwa. Wystąpienia Prezesów jednostek terenowych Związku.
2. Informacja o sprawach finansowych – Wiceprezes Józef Zysk.
3. Zarys programu działania Związku na 2014 r. – Wiceprezes Wiesław L. Ząbek.
4. Omówienie założeń do Regulaminu wewnętrznego ZPRP-TPJP w sprawie noszenia umundurowania, stopni, symboli i odznak organizacyjnych – Wiceprezes Wiesław L. Ząbek.

liczny udział gości [ponad 250].

W kolejnym punkcie Prezesi (przedstawiciele) organizacji terenowych (okręgów i oddziałów) przedstawili swoje główne zamierzenia stanowiące podstawę do opracowania planu pracy Związku na rok 2014.

Przewodniczący Posiedzenia kol. Wiesław Ząbek ponowił prośbę o dostarczenie tych planów w formie pisemnej do końca października na adres Prezydium Zarządu Krajowego. Przedstawiając zamierzenia na 2014 r. zwrócił szczególną uwagę na:

- rozbudowę struktur terenowych Związku.
- aktywizację przedsięwzięć związanych ze zbliżającymi się uroczystościami 100-lecia POW.
- zorganizowanie sesji popularno-naukowych poświęconych tematyce niepodległości.

niem należnej kwoty (50%) na konto Zarządu Krajowego.

Po żywej dyskusji Wiceprezes W.L. Ząbek zaproponował powołanie komisji do opracowania Regulaminu Wewnętrznego ZPRP-TPJP dotyczącego noszenia umundurowania, stopni, symboli i odznak organizacyjnych w składzie: W.L.Ząbek, J.Zysk, A.Spirydowicz, J.Michaś, S.Trzciński, T.Bogucki, M.Marcińczyk. Zgłoszony wniosek przegłosowano jednomyślnie. Na zakończenie obrad podjęto uchwały w sprawie:

- zatwierdzenia 3 nowych oddziałów Związku w Olecku, Malmö (Szwecja) i Bemowie Piskim
- odbycie dwóch posiedzeń ZK (luty, listopad) a kwartalne posiedzenia Prezydium ZK – realizować zgodnie z harmonogramem pracy Zarządu Krajowego
- realizacji centralnych uroczystości

PIŁSUDCZYKOWSKIE FORUM

5. Sprawy organizacyjne:

- Zatwierdzenie nowych terenowych oddziałów;
- Powołanie Zespołu do opracowania Regulaminu nadawania stopni Związkowych i zasad noszenia munduru;
- Opracowanie zakresu obowiązków członków Prezydium ZK ZPRP;
- Omówienie nowych zasad wydawania pisma PIŁSUDCZYK.
- Przedstawienie scenariusza Centralnych Uroczystości: Imieniny Marszałka w dniu 19.03.2014 r. w Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie; Święta Związku 13.09.2014 r. w Warszawie; Urodzin Marszałka 5.12.2014 r. w Warszawie.

6. Dyskusja i wolne wnioski.

Prezes kol. Stanisław Śliwa otworzył posiedzenie a następnie przywitał członków zarządu i prezesów jednostek terenowych oraz zaproszonych gości.

Na przewodniczącego posiedzenia wybrano jednogłośnie kolegę Wiesława Leszka Ząbka. Realizując jednogłośnie przyjęty w/w porządek posiedzenia kol. Stanisław Śliwa przedstawił propozycję budowy pomnika Marszałka w Brukseli na 95 rocznicę Bitwy Warszawskiej (planowane odsłonięcie 6.08.2015) informując o rozpoczętych rozmowach z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego i władzami polskimi. Prezes również omówił przebieg uroczystości z okazji 25-lecia Związku jaka odbyła się w dn. 13.09.2013 w Gdyni podkreślając

– uznanie za główne przedsięwzięcia Związkowe na szczeblu centralnym - obchody urodzin imienin i śmierci Marszałka, Święto Związku (13.09) oraz Święto Wojska Polskiego [15.08 wydzielając poczet sztandarowy pod Grób Nieznanego Żołnierza].

– udział w marszu I Kompanii Kadrowej.

Wiceprezes Związku [skarbnik w jednej osobie] kol. Józef Zysk przedstawił sprawozdanie finansowe Związku i planowane dochody na rok 2014 oraz postawił wniosek aby wszystkie składki za rok 2014 były uregulowane do końca marca z przekaza-

19 marca, 12 maja, 5 grudnia oraz udział w uroczystościach państwowych 15 sierpnia (poczet sztandarowy) i 11 listopada (zwarty umundurowany oddział Związku)

– wydawania pisma „Piłsudczyk” 2 razy w roku.

Na zakończenie głos zabrał Prezes Związku dziękując wszystkim za przybycie, udział w dyskusji oraz zapraszając na uroczystość związaną z rocznicą urodzin Marszałka Piłsudskiego, która odbędzie się 5 grudnia 2013 w Warszawie.

WZL

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Posiedzenie Zarządu Krajowego Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – TPJP w dniu 28.02.2014 r. w CBW im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie

Obrady otworzył prezes Zarządu kol. nadbrygadier Związku Stanisław Władysław Śliwa, który odczytał rezygnację Mariana Edmunda Ząbka z członkostwa ZPRP, poinformował o zatwierdzeniu przez KRS w Warszawie nowego Statutu. Następnie przegłosowano porządek zebrania. Zabierając głos ustępujący skarbnik kol. Józef Zysk poinformował o protokólnym przekazaniu 24.01.2014 r. dokumentacji finansowej kol. Tomaszowi Madejowi. Członkowie Zarządu jednogłośnie zatwierdzili kandydaturę kol. T. Madeja na nowego skarbnika Związku. Podjęto następujące uchwały:

- o powołaniu nowych kół terenowych w Kossakowie k/ Gdyni, w Kolnie, Stawiskach i Mogielnicy.
- w sprawie nowego preliminarza na 2014 r.

PIŁSUDCZYKOWSKIE FORUM

- uczestnictwa w obchodach setnej rocznicy wymarszu 1 Kompanii Kadrowej z Krakowa.
- zatwierdzenia scenariusza Centralnych Obchodów Imienin Marszałka w CBW w Warszawie.

Następnie w ramach dyskusji prezesi terenowych oddziałów i okręgów ZPRP przedstawili sprawozdania ze swojej działalności oraz głównych przedsięwzięciach planowanych na 2014 r., gdzie powinni uczestniczyć przedstawiciele Zarządu Krajowego związku, m.in.:

- Oddział Przasnysz, uroczystość posadzenia 100 dębów na 100 –lecie utworzenia POW;
- rocznicy Powstania Styczniowego w Puszczy Białej i poświęcenie sztandaru Oddziału;
- Okręg Podlaski, uroczystość Powstania Sejneńskiego.
- Oddział Głowaczów o planowanej uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej bł. ks. kmdr ppor. Władysława Miegonia, pierwszego kapelana odrodzonej Marynarki Wojennej RP.
- Okręg Mazowiecki o podjętych działaniach na upamiętnienie na Polu Mokotowskim ostatnie, pożegnalnej defildy wojskowej Marszałka.
- Oddział Tomaszów Lubelski o uroczystościach bitwy pod Komarowem.

W dyskusji zabrał również głos poseł ziemi podlaskiej p. J.W. Szumski, który poruszył sprawę pomocy Polakom na Litwie, ożywienie Związku Strzeleckiego i udzielanie pomocy placówkom oświatowym w dziele patriotycznego wychowania młodzieży. Natomiast przedstawicielka Muzeum Marszałka J. Piłsudskiego p. Beata Nesol- Łukasik poinformowała o organizowanym przez Muzeum kon-

kursie „Lekcja z Legionów”, zaapelowała o pomoc Związkowi, w tym zakresie. Na zakończenie spotkania prezes Zarządu Krajowego poinformował o wizycie u pani Jadwigi Piłsudskiej – Jaraczewskiej, w związku z jej rocznicą urodzin.

Janusz Pielat

XXV-lecie Związku Piłsudczyków RP TPJP - X Nadzwyczajny Kongres

XNadzwyczajny Kongres Delegatów Związku Piłsudczyków RP Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego w Gdyni, dnia 13 września 2013 roku otworzył p.o. Prezesa Zarządu Krajowego ZPRP nadbrygadier Stanisław Władysław Śliwa, który powitał zebranych i powołał prezydium zjazdu. Na przewodniczącego wybrano Leszka Ząbka, a na protokolanta Juliana Aleksandra Michaś. Przewodniczący obrad odczytał protokół z posiedzenia Zarządu Krajowego z dnia 24 czerwca 2013 roku, przedstawił informację o stanie ZPRP oraz zapoznał delegatów z paragrafami statutu dotyczącego wyboru nowego prezesa Zarządu Krajowego ZPRP. W komisji skrutacyjno - mandatowej zasiedli – Ryszard Woliński, Julian A. Michaś i Bogusław Michalski. Przegłosowano jednogłośnie, że sposób głosowania będzie jawny. Kolega Jerzy Cichocki ordynował pod głosowanie, aby odwołać prezesa Zarządu Krajowego ZPRP Mariana Edmunda Ząbka z tej funkcji ze względu niemożności jej pełnienia. Wniosek został przegłosowany przy jednym głosie wstrzymującym się. Kolega Julian A. Michaś podał kandydaturę Stanisława Władysława Śliwy na prezesa Zarządu Krajowego ZP RP TPJP, po czym przystąpiono do wyboru prezesa Zarządu Krajowego, w głosowaniu jawnym. Prezesem Zarządu Krajowego jednogłośnie został wybrany Stanisław Władysław Śliwa, który w swoim wystąpieniu podziękował za zaufanie i zaapelował do delegatów Kongresu o współpracę. Na tym zakończono X Nadzwyczajny Kongres Delegatów Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego.

Uroczyste obchody XXV-lecia ZPRP - TPJP odbyły się w Gdyni. Poprzedziła je uroczysta Msza św. w Kościele Najświętszej Maryi Panny przy ul. Świętojańskiej, natomiast w Auli Wydziału Nawigacyjnego Akademii Morskiej w Gdyni, wręczono mianowania, odznaczenia oraz wyróżnienia. Uroczystości zakończył występ zespołu artystycznego Marynarki Wojennej RP „Riwiera” i uroczysty raut w Restauracji „Róża Wiatrów” na Skwerze Kościuszki.

W Mszy św. z pocztami sztandarowymi organizacji związkowych i szkół noszących imię Marszałka Polski J. Piłsudskiego uczestniczyli delegacje reprezentujące Okręgi i Oddziały Związku.

Proboszcz płk - Związku Piłsudczyków, Edmund Skalski powitał zebranych. Homilię wygłosił ks. brygadier Związku Marian Próchniak były dziekan Pomorskiego Okręgu Wojskowego i Marynarki Wojennej RP. W homilii przedstawił postać Wielkiego Polaka Józefa Piłsudskiego, gorącego patriotę, architekta odzyskania przez Polskę niepodległości, dowódcę legionów, naczelnika państwa polskiego. Podkreślił szczególnie rok 1920 wojny polsko - bolszewickiej, bitwy warszawskiej, jednej z XX największych bitew o znaczeniu „być albo nie być” nie tylko dla Polski, ale całej Europy, uratowanej przed zalewem armii czerwonej, decydującej pośrednio o dzisiejszym kształcie zjednoczonej Europy.

Na zakończenie Mszy św. przed głównym ołtarzem wszyscy obecni uczestniczyli we wspólnym zdjęciu. Następnie delegaci udali się do Akademii Morskiej na dalszy ciąg uroczystości.

Na uroczystość obchodów XXV lat istnienia Związku Piłsudczyków RP TPJP, przybyli piłsudczycy i sympatycy z całej Polski oraz ze Szwecji. Zjazd otworzył prezes Zarządu Krajowego ZPRP TPJP Stanisław Władysław Śliwa nadbrygadier związku piłsudczyków. Powitał przybyłych gości, a w szczególności wnuka naszego patrona Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Pana Krzysztofa Józefa Jaraczewskiego.

Narrator odczytał Uchwały i Decyzje Zarządu Krajowego dotyczące nominacji na stopnie związkowe, odznaczeń i wyróżnień. Popiersiami Marszałka Józefa Piłsudskiego uhonorowano: senatora R.P. Piotra Zientarskiego, płk Związku Tadeusza Fabera, płk Związku Antoniego Juliana Warcholińskiego.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że nie tylko członkowie Związku byli wyróżniani, ale również wiele osobistości, sympatyków idei Marszałka Józefa Piłsudskiego m.in. gen. dyw. pilot w st. spocz. Mieczysław Walentynowicz, Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Gdańsku płk dypl. Tadeusz Krawczyk.

Odczytano pisma pochwalne i gratulacje z okazji doniosłego Jubileuszu od władz samorządowych i prezesów związków i stowarzyszeń kombatanckich.

Każdy uczestnik uroczystości otrzymał na pamiątkę jubileuszowy medal pamiątkowy z wizerunkiem patrona Związku Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W imieniu mianowanych, odznaczonych i wyróżnionych głos zabrał senator RP płk – Związku Piotr Zientarski – przedstawiciel Okręgu Środkowopomorskiego w Koszalinie. Podkreślił zasługi ludzi od lat związanych z ruchem piłsudczykowskim, kultywującym tradycje i historię Wielkiego Polaka Józefa Piłsudskiego, jego idee

i czyny w zakresie budowania silnego państwa, patriotyzmu wśród społeczeństwa i wartości związanych z wolną suwerenną i niepodległą Ojczyzną. Odznaczonym, mianowanym i wyróżnionym złożył gratulacje.

Mówca podkreślił działalność Związku w Koszalinie od momentu powstania do dnia dzisiejszego, działającego prężnie na niwie społecznej miasta. Uroczystości jubileuszowe XXV lecia Związku zakończono oficernym „Rautem” w restauracji „Róża Wiatrów” wznosząc symboliczną lampkę szampa toast za pomyślność Związku. Dokonano degustacji wspaniałe i apetycznie przygotowanych potraw rybnych i mięsnych.

W gronie przyjaciół i kolegów wspomniano poprzednie rocznicowe spotkania oraz dyskutowano o kierunkach działalności Związku na kolejne lata.

Na szczególne słowa uznania za przygotowanie, organizację i przeprowadzenie XXV lecia Związku zasłużyli: Prezes Zarządu Krajowego nadbrygadier Stanisław Władysław Śliwa, prof. bryg. Daniel Duda, płk - Związku Piłsudczyków Tomasz Madej i Julian Aleksander Michaś oraz mgr Paweł Śliwa projektant i wykonawca medali i innych gadżetów związkowych.

Oddzielne słowa podziękowania należą się ks. prałatowi brygadierowi Związku Marianowi Próchniakowi, za przekazanie dogłębnej historycznej wiedzy o Marszałku Józefie Piłsudskim, podkreślając, że dla piłsudczyków dewizą zawsze będzie „BÓG, HONOR, OJCZYŻNA”. Na zakończenie uroczystości wystąpił Zespół Wokalny Klubu Marynarki Wojennej „Riwiera”, uświetniając tym samym całe spotkanie pieśniami patriotycznymi, kończąc Marszem Pierwszej Brygady.

Red.

Foto: Jerzy Hlades

WYSZKÓW

KALENDARIUM UROCZYSTOŚCI

- 22.02. – msza św. w intencji powstańców styczniowych w kościele św. Idziego w Wyszowie celebrowana przez kapelana związku ks. kan. Pawła Stacheckiego. Po mszy na „historycznej” plebani prelekcja Konrada Wróbla nt. „Przebieg powstania w Puszczy Białej”.
- 24.02. – uroczystości poświęcone Powstaniu Styczniowemu w Brańszczyku. Pochód z udziałem konnicy z Deskurów, Skuszew, Tumanek, Niegów. Inscenizacja członków Kola Łowieckiego i prelekcja „Powstanie w Puszczy Białej” na terenie starej leśniczówki w Przyjmach.
- 17.05 – odsłonięcie tablicy pamiątkowej pod Stokiem i prelekcja Konrada Wróbla.
- 15.08. – Uroczystości w rocznicę Bitwy Warszawskiej. Wystawa malarska kol. Mirosława Powierza obrazująca przebieg walk w okolicach Wyszowa. Sadzenie „Dębów Katyńskich”.
- 07.09. – obchody 95 – lecia Lotnictwa Polskiego i 80 – lecia legendarnego przelotu Stanisława Skarżyńskiego przez Atlantyk. Odsłonięcie tablicy pamiątkowej ufundowanej przez Konrada Wróbla na budynku Gimnazjum Nr 2 w Wyszowie.
- 11.11. – uroczyste obchody Święta Niepodległości. II Wyszowski Bieg Niepodległości w Rybieniu Leśnym.

KW

Aktualności

Nowy Wyszów
nr 4273, wtorek, 10 listopada 2015
www.nowywyszow.pl

9

Awanse Piłsudczyków

Tuż przed Świętem Niepodległości 8 listopada wyszkowscy Piłsudczycy zostali nominowani na związkowe stopnie oficerskie. Dwanaście osób z rąk wiceprezesa Związku Piłsudczyków RP nadbrygadiera Wiesława L. Ząbka otrzymało patenty oficerskie.

Uroczystość nominacji rozpoczęła się Mszą św. w kościele św. Idziego, w której uczestniczył wiceprezes Wiesław Ząbek i płk Tomasz Bogucki, prezes Polskiego Związku Saperów. Zebranych witł Konrad Wróbel, przypomniał udział mieszkalców miasta w wydarzeniach tj.

powstanie styczniowe czy wojna 1920 r., wyraził nadzieję, że młodzież nie zapomina o tym.

– Piłsudczycy uczestniczą w tej szatacie pokoleń, przekazują tradycję – dodał.

Po nabożeństwie zgromadzeni przeszli do plebanii, gdzie wręczano nominacje. – Cieszymy się, że nasza organizacja tak się rozwija – zwrócił się do wyszkowian Wiesław Ząbek. – Energii i sił wam nie brakuje, życząc dalszego rozwoju.

Do stopnia pułkownika nominowano prezesa Konrada Wróbla, majora – Ireneusza Edwarda, les. Pawła Stacheckiego, Zdzisława Bociana i Ludwika Reisinga, kapitana – Jerzego Żółkowskiego,

Edwarda Iżalskiego, Piotra Uściłan-Szaciłowskiego, Marka Głowackiego i Jana Rusiaka, porucznika – Zbigniewa Drobota, podporucznika – Monikę Lipkę.

Związek Piłsudczyków RP jest ogólnopolską organizacją niepodległościową, kontynuującą tradycję działającego w latach 80. Duszpasterstwa Rodzin Legionistów i POW-ów (Polska Organizacja Wojskowa – tajna organizacja założona przez Józefa Piłsudskiego w 1914 r.). Jej działalność skupia się na pielęgnowaniu i szerzeniu tradycji piłsudczykowskiej i niepodległościowej oraz wychowaniu patriotycznym młodzieży. Wyszowski okręg powstał w lutym 2012 r., obecnie

Piłsudczycy po nominacjach

fol. E.E.

liczy prawie 50 osób. Jego przedstawiciele uczestniczyli we wrześniowych ob-

chodach 25-lecia Związku w Gdyni (NW nr 37/2013).

E.E.

Okręg Nadbużański Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej - TPJP w Wyszkowie ma swój sztandar – symbol najwyższych wartości, w tym honoru, męstwa i wierności Ojczyźnie. Uroczystość nadania sztandaru odbyła się w niedzielę 18 maja 2014 r. przy Grocie Matki Bożej kościoła św. Idziego w Wyszkowie. Poprzedziła ją Msza św. celebrowana przez b. biskupa łomżyńskiego dr Stanisława Stefankę, który poświęcił sztandar.

Uroczystość połączono ze 150. Rocznicą zakończenia Powstania Styczniowego oraz 100. Rocznicą utworzenia Polskiej Organizacji Wojskowej oraz Legionów Polskich. Dla uczczenia tych rocznic zorganizowano dwa rajdy rowerowe oraz wystawę w dawnej plebani obok kościoła św. Idziego. O godz. 8,00 rozpoczął się pierwszy Rowerowy Rajd Pamięci Powstania Styczniowego, który jednocześnie upamiętniał 100. rocznicę utworzenia 1 kompanii kadrowej Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Trasa biegła przez Ostrów Mazowiecka, Komorowo, Stok, Poręba, Wyszków. O godz. 12,00 rozpoczął się kolejny rajd szlakiem Powstania Styczniowego. Przed uroczystą Mszą św. biskup łomżyński Stanisław Stefanek poświęcił pamiątkową tablicę upamiętniającą walkę kapłanów związanych z Puszcą Białą o wolność i niepodległość Ojczyzny. Są to m.in.: Seweryn Gargilewicz, Antoni Grądzki, Florian Jastrzębski, Bonifacy Ostrzykowski, Antoni Ropelewski, Feliks Rostkowski, Narcyz Wilewski, Ludwik Zawadzki.

Główne uroczystości rozpoczęły się o godz. 19,00 wprowadzeniem pocztów sztandarowych i odegraniem przez Młodzieżową Orkiestrę Dętą Ochotniczej Straży Pożarnej w Wyszkowie Hymnu Państwowego i „Pierwszej Brygady...”, która jest hymnem Związku Piłsudczyków RP.

Główną uroczystość otworzył prezes Okręgu Nadbużańskiego ZPRP płk Związku Konrad Wróbel, który min. powiedział, *„Dzisiaj wybraliśmy dlatego, że wiąże się z dwiema ważnymi datami – 150. Rocznicą zakończenia Powstania Styczniowego w Puszczy Białej i 100. Rocznicy utworzenia POW i Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Następnie powitał mieszkańców Ziemi Wyszkowskiej, młodzież szkolną, pocztę sztandarową oraz honorowych gości: kapłanów z ks. biskupem łomżyńskim Stanisławem Stefankiem; piłsudczyków z prezesem Zarządu Krajowego nadbrygadiera Związku Stanisławem Władysławem Śliwą; władze samorządowe ościennych powiatów i miast ze starostą Bogdanem Pągowskim i burmistrzem Grzegorzem Nowosielskim; służby mundurowe i przedstawiciele Nadleśnictwa Wyszków.*

Mszę św. celebrował ks. biskup łomżyński dr Stanisław Stefanek, w koncelebrze z ks. kapłanem brygadiera Związku Próchniakiem i proboszczem parafii ks. kanonikiem Zdzisławem Golanem. W głęboko refleksyjnej i patriotycznej homilii, odwołującej

WYSZKÓW

się do etosu wartości zawartych w nauczaniu św. Ojca Jana Pawła II ks. Biskup przypomniał, że data 18 maja ma jeszcze inny akcent. Jest to data urodzin Ojca św. Jana Pawła II i bitwy po Monte Cassino.

Akt nadania sztandaru dla Okręgu Nadbużańskiego, odczytał wiceprezes Zarządu Krajowego ZPRP nadbrygadiera Związku dr Wiesław Leszek Ząbek, a w imieniu fundatorów, przewodniczący Komitetu Honorowego, wicestarosta major Związku Zdzisław Damian Bocian.

Pamiątkowe gwoździe wbili: prezes Zarządu Krajowego ZPRP nadbrygadiera Związku Stanisław W. Śliwa; mjr Związku Zdzisław D. Bocian; ks. bp Stanisław Stefanek; ks. Paweł Stachecki; burmistrz Wyszkowa Grzegorz Nowosielski; prezes Okręgu Nadbużańskiego płk Związku Konrad Wróbel; matka chrzestna sztandaru Elżbieta Piórkowska; proboszcz parafii św. Idziego ks. kan. Zdzisław Golan; senior ZPRP Okręgu Nadbużańskiego mjr Ludwig Reising; starosta Powiatu Wyszkowskiego Bogdan Pągowski; wójt gminy Długosiodło Stanisław Jastrzębski; nadleśniczy Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka Piotr Uścian – Szaciłowski; nadleśniczy Nadleśnictwa Wyszków Wojciech Kwiatkowski; prof. Stanisław Białołus; kapelmistrz Młodzieżowej Orkiestry Dętej OSP Józef Bieganowski; prezes firmy Wolbud Paweł Surowiecki oraz Kazimierz Kobiółka, Sławomir Wiśniewski i Henryka Szklarska.

Po wręczeniu przez prezesa Zarządu Krajowego ZPRP nadbrygadiera Związku Stanisława Śliwę prezesowi Okręgu Nadbużańskiego ZPRP płk Związku Konradowi Wróbelowi sztandaru i prezentacji g prze poczet sztandarowy, nastąpiła dalsza część uroczystości, w czasie której wręczono awanse i odznaczenia Związkowe.

Nadano stopień kapitana Związku: kol. Sylwestrowi Raniszewskiemu, kol. Sławomirowi Gałazce, kol. Sławomirowi Wiśniewskiemu. Stopień porucznika Związku: kol. Małgorzacie Ślesik-Nasiadko. Podporucznika Związku: kol. Janowi Piórkowskiemu. Starszego Sierżanta Związku – Wiesławowi Pankowskiemu.

Złotym Krzyżem Honorowym ZPRP odznaczono: ks. bp Stanisława Stefankę; ks. kan. Zdzisława Golana; mjr Ludwiga Reisinga; mjr Ireneusza Elwarda; mjr Zdzisława Bociana; kpt Jerzego Żółkowskiego; kpt Piotra Uściana -Szaciłowskiego.

Na zakończenie uroczystości koncertowała Młodzieżowa Orkiestra Dęta OSP, a członkowie Bractwa Kurkowego z Ciechanowca oddali salut armatni.

Konrad Wróbel

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

XX-lecie Związku Piłsudczyków RP w Lidzbarku Warmińskim połączone z Gminnymi Obchodami Dnia Niepodległości

Dzień Niepodległości w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Pilniku odbyły się obchody 95 Rocznicy Odzyskania Niepodległości połączone z jubileuszem XX – lecia Związku Piłsudczyków. Uroczystości rozpoczęły się mszą św. w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Pilniku.

Uczestniczyła w niej orkiestra PSP z Lidzbarka Warmińskiego, poczty sztandarowe oraz zaproszeni goście. Po wspólnej modlitwie pod przewodnictwem orkiestry PSP wszyscy udali się w korowodzie do GOKiS na uroczystą akademię.

LIDZBARK WARMIŃSKI

Początek uroczystości uświetniony był wykonaniem hymnu państwowego przez orkiestrę PSP, a także kilku pieśni patriotycznych. Następnie głos zabrał Prezes Związku Piłsudczyków, brygadier Związku Józef Zysk, który ciepło przywitał przedstawicieli władz, a także wszystkich przybyłych gości. Po krótkiej mowie przeszedł czas na przyjęcie nowych członków Związku. Tego zaszczytu przy tak wspaniałej rocznicy otrzymali: Poseł RP – Piotr Cieśliński, wójt Gminy Lidzbark Warmiński – Artur Jankowski, Cezary Styczewski, Bożena Pelik-Ogonowska oraz Sebastian Kłosiński.

W trakcie uroczystej akademii Związek Piłsudczyków przyznał wiele zaszczytnych medali i odznaczeń. Na zakończenie części oficjalnej przyszedł czas na przemówienia i podziękowania. Wójt Gminy Pan Artur Jankowski w swoim przemówieniu podkreślił, iż Dzień Niepodległości jest dniem narodowej dumy i radości. Przypomniawszy wszystkim, iż każdego dnia mamy szansę okazywać swój patriotyzm i możemy dowiedzieć, że cierpienie naszych przodków walczących o wolność nie były daremne. Także nawiązując do jubileuszu XX – lecia Związku Piłsudczyków pogratulował Prezesowi, Panu Józefowi Zysk tak wspaniałej działalności, szerzącej patriotyzm oraz w prezencie przekazał tablicę – drogową, która wskazuje drogę do Izby Pamięci Marszałka J. Piłsudskiego w Rogożu.

Wójt Gminy Lidzbark Warmiński - Artur Jankowski za wybitne zasługi dla Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej został odznaczony medalem XXV-lecia ZP RP.

W trakcie akademii można było obejrzeć interesującą wystawę licznych zdjęć oraz innych pamiątek odnoszących się do Marszałka. Na zakończenie obchodów wszyscy goście wspólnie zaśpiewali pieśń legionów „My pierwsza brygada”. Następnie uczestnicy uroczystości wzięli udział w spotkaniu towarzyskim w Hotelu Krasicki. **J.Z.**

Gmina Lidzbark Warmiński. Święto Niepodległości w Pilniku

Związek Piłsudczyków ma już 20 lat

Jubileusz dwudziestolecia lidzbarskiego oddziału Związku Piłsudczyków RP połączono z uroczystościami Narodowego Święta Niepodległości w Gminie Lidzbark Warmiński. Uroczystość odbyła się 10 listopada w Pilniku.

Ewa Lubińska

e.lubinska@gazetaolsztynska.pl

Rozpoczęła ją msza święta w kościele pw. Krzyża Świętego przy ul. Wiejskiej w Lidzbarku Warmińskim. Celebrował ją i kazanie wygłosił ks. prałat Jerzy Rożentalski, wspomagany przez ks. Władysława Bokę. Uroczystość uświetniły poczyty sztandarowe oraz orkiestra dęta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim.

Po nabożeństwie wszyscy udali się do sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w pilniku na uroczystą akademię, podczas której między innymi wręczono awanse, odznaczenia, medale i dyplomy oraz przyjęto oficjalnie nowych członków w szeregi Związku Piłsudczyków.

Order Honorowy Związku Piłsudczyków RP otrzymał prezes lidzbarskiego oddziału Józef Zysk, którym został udekorowany przez gen. dyw. związku Wiesław Leszek Ząbek.

Złoty Krzyż Honorowy Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Towarzystwa Pamięci Józefa Piłsudskiego otrzymali: płk. dypl. Andrzej Szczólek, ks. prałat ppłk Jerzy Rożentalski, Janina Zacharzewska i Sławomir Krasowski.

Medalami XXV-lecia Związku Piłsudczyków RP zostali

uhonorowani: Andrzej Grabowski, płk. dypl. Wiesław Marszałek, Marzena Mierzejewska, Józef Rusak, wójt Artur Jankowski i wicewójt Jacek Pawlik.

Wręczono także Złote Medale Honorowe oddziału w Lidzbarku Warmińskim. Otrzymali je: st. kpt. Marek Pasławski, Tomasz Kręcik, płk. rez. Wojciech Krajca, Stanisław Gotowiec, Franciszek Siteń i dr Agnieszka Górka.

Wręczono także dyplomy uznania: staroście Janowi Harhajowi, burmistrzowi Arturowi Wajsovi, ks. Władysławowi Boksa, Ewie Piaseckiej, Beacie Domareckiej, ppłk w stanie spoczynku Edwardowi Jabłońskiemu i ppłk związku Grzegorzowi Kłosińskiemu.

Uroczystość prowadzili Józef Mika, kierownik GOKiS w Pilniku i mjr rez. Tomasz Kręcik. Gratulacje z okazji jubileuszu lidzbarskiego oddziału Związku Piłsudczyków RP odbierał jego prezes gen. bryg. związku Józef Zysk.

— 10 listopada 1993 roku w Oranżerii Biskupa Krasickiego zebrała się dziesięcioosobowa grupa mieszkańców naszego miasta i założyła koło związku Piłsudczyków RP Towarzystwa Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Pomyśl założenia koła przedstawił na początku listopada 1993 roku Henryk Pietkiewicz. Propozycję założenia tej organizacji panu Pietkiewi-

Prezes lidzbarskiego oddziału gen. bryg. związku Józef Zysk otrzymał Order Honorowy Związku Piłsudczyków RP

Fot. Ewa Lubińska

Gratulacje z okazji jubileuszu w imieniu oddziału odbierał Józef Zysk, ale też jego małżonka pani Halinka. Na zdjęciu ze starostą Janem Harhajem Fot. Ewa Lubińska

Złoty Krzyż Honorowy Związku Piłsudczyków RP otrzymali: płk. dypl. Andrzej Szczólek, ks. prałat ppłk Jerzy Rożentalski, Janina Zacharzewska i Sławomir Krasowski Fot. Ewa Lubińska

czowi przedstawił Stanisław Malowański z Olsztyna — wspominał prezes początki. — Było to pierwsze koło Piłsudczyków w naszym województwie, gdyż z relacji Stanisława

Malowańskiego dowiadujemy się że w Olsztynie powołano koło 10 dni po nas.

Po uroczystej akademii gospodarze i goście udali się na obiad do Hotelu Krasicki.

Kalendarium uroczystości

4 lutego 2013 w auli Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL JP II w Tomaszowie Lubelskim odbyła się sesja naukowo-historyczna z okazji 150-tej rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Przedstawiono na niej 5 referatów, w tym „Józef Piłsudski wobec Powstania Styczniowego” autorstwa Stanisława Emila Kopra. Moderatorem sesji był dr Marcin Paluch. W sesji udział wzięli studenci, uczniowie szkół średnich i gimnazjów, burmistrz miasta oraz władze uczelni.

TOMASZÓW LUBELSKI

5 lutego, dokładnie 150 lat wcześniej, Kozacy biorący udział w tłumieniu powstania, wymordowali część mieszkańców w odwecie za pomoc polskim powstańcom. Historycy piszą o 5 lutym 1963 roku, jako tak zwanym krwawym dniem w Tomaszowie Ordynackim. Dla upamiętnienia tych wydarzeń, przy odnowionym wcześniej krzyżu powstańczym przy ul. Stefana Żeromskiego, zapalono znicze i złożono kwiaty. Następnie w kościele pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa uczestnicy uroczystości wzięli udział we mszy świętej w intencji poległych powstańców. Po mszy świętej z recitalem pt. „Oskarżeni o wierność” wystąpił bard Andrzej Kołakowski.

1 marca, w Święto Żołnierzy Wyklętych przy jednym z budynków (w których przesłuchiowano i mordowano żołnierzy, partyzantów i patriotów) pod tablicą upamiętniającą te tragiczne zdarzenia złożono wieńce i zapalono znicze. 5 marca Prezes O/Tomaszów Lubelski Stanisław Emil Koper wygłosił referat pt. „Józef Piłsudski wobec Powstania Styczniowego” dla młodzieży z Zespołu Szkół nr 5 w Tyszowcach. Nie zabrakło również informacji o działaniach Tomaszowskiego Oddziału. Referat Stanisława Kopra został bardzo dobrze przyjęty przez młodzież i nagrodzony gromkimi brawami. Kilkanaście dni później nasz Oddział obchodził kolejną rocznicę pobytu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Tomaszowie Lubelskim. Odprawiona została msza św. w intencji Marszałka, a także złożono wieńce i zapalono znicze tam, gdzie Józef Piłsudski dekorował sztandary i odznaczał ułanów z 1p. ul. krechowieckich, 12 p. ul. podolskich oraz 14p. ul. jazłowieckich. Uroczystości te są organizowane przez nasz Oddział od 2009 roku.

Ogromnym zaszczytem dla Oddziału było zaproszenie Prezesa Stanisława Kopera do posadzenia Dębów Pamięci na cześć zamordowanych przez NKWD w Katyniu por. Franciszka Piłata i ppor. Alfreda Tureckiego. Drzewka posadzono 8 maja na terenie Zespołu Szkół Publicznych im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Podhorcach.

2 1 czerwca z inicjatywy prezesa kol. Stanisława Kopera odbyła się uroczystość, podczas której upamiętniono 110-tą rocznicę urodzin płk. Stanisława Paszkiewicza. Płk Stanisław Paszkiewicz to absolwent Zespołu Szkół Nr 1 im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim. Szkołę ukończył w 1926 roku. Był uczestnikiem wojen z 1920 i 1939 roku (walczył pod Monte Cassino, oficer PSZ na Zachodzie). Organizator i pierwszy komendant Ośrodka Szkolenia Artylerii Przeciwlotniczej w Koszalinie. W uroczystościach wzięli udział: syn płk. Paszkiewicza, Zbigniew; poczet sztandarowy Centrum Szkolenia Sił Powietrznych im. Romualda Traugutta w Koszalinie na czele z komendantem płk dypl. Dariuszem Sienkiewiczem (członek Związku Piłsudczyków z Oddziału Koszalin); pocztu sztandarowe szkół noszących im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego Wojciech Żukowski i Starosta Tomaszowski Jan Kowalczyk, komendant Placówki SG w Lubyczu Królewskiej ppłk Jacek Kozak, uczniowie i nauczyciele. Z Koszalina przybył również ppłk dr SG Wojciech Grobelski, który wygłosił referat pt. „Płk Stanisław Paszkiewicz w pamięci Koszalinian”. Uroczystości pomogli zorganizować: p. Stanisław Majdański – były poseł i senatora RP oraz p. Robert Późniak, dyrektor ZS Nr 1 w Tomaszowie Lubelskim.

2 2 czerwca Stowarzyszenie Lipa-Zdrój było gospodarzem uroczystości, podczas których odsłonięto pomnik poświęcony dwóm Naczelnikom – Tadeuszowi Kościuszce i Józefowi Piłsudskiemu. Zarząd Krajowy reprezentowali płk zw Tomasz Madej, płk zw Stanisław Koper, mjr zw Bohdan Bruśniak i ppor. zw Andrzej Woszczak. Do krypt pod płaskorzeźbami Naczelników wmurowano ziemię z miejsc pamięci związanych z gen. Kościuszką i Marszałkiem Piłsudskim. W uroczystości brały udział pocztu sztandarowe miejscowych szkół, kół łowieckich i licznie zgromadzeni mieszkańcy okolicznych miejscowości.

1 5 sierpnia - jak co roku - Oddział Tomaszowski ZP jest jego współorganizatorem Święta Wojska Polskiego, obchodzonego w Tomaszowie Lubelskim pod nazwą „Piknik Służb Mundurowych”. Z tej okazji O/Tomaszów Lubelski wydał folder okolicznościowy o miejscach związanych z Marszałkiem Józefem Piłsudskim. Piknik był organizowany na rynku miasta. Wcześniej odbyła się msza św. w intencji ojczyzny, w której wzięły udział delegacje oraz pocztu sztandarowe. Po mszy św. nastąpił przemarsz na rynek miasta, gdzie przy dźwiękach hymnu została wciągnięta na maszt flaga polska. W tym roku Złotym Krzyżem ZPRP odznaczeni zostali: Pan Jan Fila – Wicestarosta Tomaszowski, mjr zw Bohdan Bruśniak oraz odznaczono sztandar Stowarzyszenia „Lipa-Zdrój” z Lipy. Dyplomy za zasługi w krzewieniu idei i czynów Marszałka Józefa Piłsudskiego otrzymali: Pan Jerzy Drzewi, członek Stowarzyszenia „Lipa-Zdrój”; mjr zw Bogdan Pałczyński, kapelmistrz orkiestry OSP w Tomaszowie Lubelskim i Józef Szajewski, członek ZPRP. Po zakończeniu części oficjalnej licznie zgromadzeni mieszkańcy miasta i zaproszeni goście zwiedzali stoiska przygotowane przez służby mundurowe.

Miejscowy Oddział Związku Piłsudczyków RP przygotował po raz pierwszy wystawę, na której można było zobaczyć eksponaty pochodzące z okresu tworzenia Wojska Polskiego oraz inne eksponaty i pamiątki dotyczące osoby Marszałka Józefa Piłsudskiego. Naszą ekspozycję odwiedziło około 700 osób, co należy uznać za niemały sukces Oddziału. Eksponaty przygotował i udostępnił ze zbiorów prywatnych kolega Józef Szajewski z małżonką Elżbietą.

Jakub Koper

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Kalendarium wydarzeń:

Działalność Okręgu - podobnie jak w latach poprzednich dotyczyła uczestnictwa jego członków w obchodach Świąt państwowych oraz różnych uroczystościach rocznicowych i patriotycznych organizowanych na terenie miasta Kraśnik i w regionie. I tak:

- W dniu 10 kwietnia odbywają się w Kraśniku obchody kolejnej rocznicy Zbrodni Katyńskiej z udziałem władz samorządowych miasta, powiatu z pocztami sztandarowymi, orkiestrą i młodzieżą szkolną.
- Dnia 3 maja i 11 listopada odbywają się uroczystości związane z obchodami rocznicy Konstytucji 3 Maja i Świętem Niepodległości. W uroczystościach tych przed pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego usytuowanym na Rynku w Kraśniku bierze udział delegacja członków naszego oddziału z pocztą sztandarową i prezesem brygadierem Związku Jerzym Cichockim.
- Dzień 12 maja to rocznica śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, gen. broni Władysława Andersa i bitwy pod Monte Cassino. Podczas Mszy św. w w/w intencjach nastąpiło poświęcenie sztandaru Okręgu, który został ufundowany ze składek wszystkich członków. Ojcem Chrzestnym Sztandaru został kol. kpt. Związku Roman Surdacki. Następnie w Gimnazjum Nr 2 w Kraśniku, w czasie oficjalnych uroczystości nastąpiło wręczenie Sztandaru przez Ojca Chrzestnego, prezesowi Okręgu, a wielu członków otrzymało patenty oficerskie, kolejne awanse oraz związkowe krzyże zasługi.
- Dzień 6 lipca obchodzony jest jako Święto 24 Pułku Ułanów, a który od 1922 roku stacjonował w Kraśniku. Wiceprezesem tego koła jest również kol. nadbrygadier Związku Jerzy Cichocki.
- 15 sierpnia Święto Wojska Polskiego, podobnie jak rocznica wybuchu II wojny światowej oraz agresji sowieckiej na RP, t.j. 1 i 17 września jest szczególnie uroczyste obchodzony w Kraśniku, gdzie prezes okręgu pełni funkcję mistrza ceremonii i dowódcy pocztów sztandarowych.

Podobnie jak w latach poprzednich kontynuujemy i zacieśniamy współpracę z innymi organizacjami kombatanckimi i społecznymi działającymi na naszym terenie. W ramach współpracy z młodzieżą szkolną prezes J. Cichocki wziął udział w dniu 11 listopada w Liceum im. Mikołaja Reja w Kraśniku, gdzie wygłosił prelekcję na temat roli Marszałka Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu Niepodległości Polski.

**Prezes Zarządu Okręgu ZPRP
Brygadier Związku mgr Jerzy Cichocki**

KRAŚNIK

GŁOWACZÓW

W przededniu Święta Niepodległości blisko 300 osób wzięło udział w uroczystości odsłonięcia obelisku upamiętniającego wizytę Marszałka Józefa Piłsudskiego na Ziemi Daleszyckiej w 1926 roku. W miejscu dawnego obozu ćwiczebnego, który zlokalizowany był w okresie dwudziestolecia międzywojennego w Lasach Cisowskich, leśnicy wzniesli trzytonowy pomnik granitowy mający świadczyć o tym doniosłym dla lokalnej społeczności wydarzeniu.

Na zaproszenie Nadleśnictwa Daleszyce - organizatora uroczystości, do Niw Daleszyckich przybyli m. in. Beata Oczkiewicz - wiceminister obrony narodowej, Wojewoda Świętokrzyski - Bożentyna Pałka-Koruba, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego - Piotr Żołądek, liczni przedstawiciele: administracji samorządowej, środowisk kombatanckich, instytucji patriotycznych i kulturalnych, a także harcerze i młodzież z kilkunastu świętokrzyskich szkół.

Odsłonięcia pomnika, w asyście komitetu honorowego, dokonali przedstawiciele dwóch pokoleń - Mieczysław Kondera - żołnierz legendarnego świętokrzyskiego oddziału AK Wybranieccy i harcerze ze Szkoły Podstawowej w Daleszycach - młodzi spadkobiercy tradycji patriotycznej.

Pomnik jest kolejnym elementem, po Ścieżce Przyrodniczo-Historycznej im. Wybranieckich i obelisku poświęconemu temu oddziałowi, podtrzymania pamięci i tradycji doniosłych wydarzeń historycznych ostatnich dwóch stuleci, które miały miejsce w Lasach Cisowskich, będących dziś w zarządzie nasze jednostki - informuje nadleśniczy Nadleśnictwa Daleszyce - Przemysław Jakubiński, i dodaje - powstanie tych obiektów traktujemy jako realizację społecznej misji Lasów Państwowych i kontynuację działań pokoleń leśników, którzy przez dziesięciolecia opiekowali się miejscami pamięci narodowej na terenach leśnych.

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

Wystąpienie prezesa Oddziału ZP RP w Głowaczowie brygadiera Związku Jana Chryzostoma Czachowskiego podczas uroczystości upamiętniającej 150 - rocznicę Powstania Styczniowego przy Klasztorze na Świętym Krzyżu w dniu 15.09.2013r.

Ekscelencjo Księżu Biskupie, czcigodni księża, Wieliebni ojczulkowie, kochane dzieci, droga młodzieży, bliscy memu sercu strzelcy /ponieważ jestem strzelcem i piłsudczykiem/, Szanowne Panie, Panowie.

Serdecznie dziękuję za zaproszenie na dzisiejszą wspaniałą uroczystość upamiętniającą powstańców Styczniowych - Obrońców Wiary i Ojczyzny. Organizatorom gratuluję i kłaniam się nisko.

W dniu 10.02.1863r. lub 11.02.1863r. tutaj na Świętym Krzyżu Powstańcy nie ulegli przeważającym liczebnie i w uzbrojeniu regularnym oddziałom zaprawionych w bojach wojsk rosyjskich. Klasztor obroniono. Bitwa zakończyła się sukcesem powstańców dzięki zdecydowanej w jej krytycznych momentach postawie batalionu dowodzonego przez Dionizego Czachowskiego.

Szanowni zebrani! Moi drodzy!

Jestem wielce zaszczycony, usatysfakcjonowany, że mogę dzisiaj w tym Świętym, drogim każdemu Polakowi miejscu przybliżyć postać mojego pradziada Dionizego Czachowskiego. niezręcznie jest mi „chwalić się rodziną”, dlatego zacytuję kilka opinii wybitnych Polaków, historyków, naukowców, literatów o Dionizym Czachowskim.

■ **Józef Piłsudski** - wskrzesiciel Polski, Naczelnik Państwa, I-szy Marszałek Polski.

[...] Mistrzem niedoścignionym był stary Czachowski, który wytrzymał w najcięższych warunkach w województwie sandomierskim. Stanowił on ze swoim oddziałem długo jedyną siłę na przestrzeni dwóch województw i w tej przestrzeni odgrywał rolę wilka pędzonego przez lasy i knieje.

Był to bowiem jedyny może wódz, który walczył naprawdę ze znajomością terenu. [...] Oto stary wilk, stary weteran trzydziestego roku, znany w dziejach Czachowski, twardy człowiek, bezwzględny w stosunku do podwładnych, przy boku jego stałe bat. Batem wymusza posłuszeństwo, trzyma ostro w rękę wojsko, zmusza do pracy, bezwzględny dla siebie, bezwzględny dla wszystkich [...]

■ **Profesor August Sokołowski** - krakowska szkoła historyków.

[...] Rozwinęło się powstanie silniej w województwie sandomierskim głównie wskutek energii i wytrwałości Dionizego Czachowskiego. Rolnik z zawodu, starzec 65 -letni, nie był on wcale wojskowym, wiadomości fachowych w tym kierunku ani zdolności nie posiadał, mimo to pełen poświęcenia, obdarzony żelaznym prawdziwie zdrowiem i siłą niespożytą umiał małą wojnę prowadzić długo i z powodzeniem, oddany przez całe życie myślistwu, które z wielkim uprawiał zamięłowaniem, znał on doskonale tajniki lasów i gór sandomierskich i korzystając z tej znajomości wymykał się z ręcznie

z obław i zasadzek, urządził nagłe napady, trapił nieprzyjaciela, był wszędzie i nigdzie. Z podwładnymi obchodził się szorstko, ze szpiegami i jeńcami okrutnie [...] **Walery Przyborski.**

[...] Z pomiędzy podwładnych Langiewiczowi dowódców widnieje pod tą porą Czachowski, były wojskowy polski, a później właściciel jakiejś wioski pod Radomiem (skąd do Was przybyłem) człowiek niemłody, siwy, gwałtowny, surowy nadzwyczaj, jeśli nie srogi, ale zresztą ogromnej energii, żelaznej woli. Był to radykalista par excellence, **człowiek jakich więcej trzeba było powstaniu.** Dowodził III-cim Batalionem Strzelców w Oddziale Langiewicza. Podwładny mu batalion odznaczał się największą karnością, bo Czachowski nie żartował, nie tylko bił co się zmieściło ale rąbał nieposłusznych szabłą lub strzałem z pistoletu rozsądzał czaszkę. Skarżono się na niego, bo różno-rodne żywioły nie pojmowały tego, że w tak wielkiej zbieraninie tylko surowa karność może zaprowadzić jako taki porządek [...] Szanowni zebrani!

Nasza wieszczka, lirniczka, wielka Polka Maria Konopnicka napisała wiersz pod tytułem:

„O Czachowskim”

Pod Grabowcem, Opatowem
Czachowski się bije,
Nie ustąpi Moskwie kroku,
Puki tylko żyje.

Pod Grabowcem, Opatowem
Czachowski tam śmiały,
Pierwszy pędzi na bagnety,
Pierwszy i na strzały.

Pod Grabowcem, Opatowem
Czachowski się wstawił,
Nie ustąpił Moskwie pola,
Jeńca nie zostawił.

Pod Grabowcem, Opatowem
Zwyciężył Moskali,
Jego serce - płomień męstwa,
A ramię ze stali.

Bił się nocą, bił się rankiem,
Bił się i wieczorem,
Aż i życie za Ojczyznę,
Oddał pod Jaworem.

Na zakończenie mojego skromnego wystąpienia chcę się odnieść do serwowanych w mediach i w literaturze pseudofachowej opiniach o Powstaniu Styczniowym.

Po 1945 roku rozgorzały dyskusje i polemiki wśród naukowców historyków na temat sensu wybuchu Powstania Styczniowego.

Dyskusje te przybrały bardzo dziwny wymiar po włączeniu się do nich polityków pseudo-historyków, zwłaszcza w okresie ostatnich lat. Nie będę przytaczał tu tych obrazoburczych opinii.

Zacytuję Państwu wypowiedź Prymasa Tysiąclecia Ojca i Sumienia Narodu - **Kardynała Stefana Wyszyńskiego**, która miała miejsce w dniu 27 stycznia (w dzień święta mojego patrona) 1963 roku w Kościele Św. Krzyża w Warszawie podczas uroczystego nabożeństwa upamiętniającego 100 - Rocznicę Powstania Styczniowego.

[...] powiedzą ludzie roztropni: Powstanie się nie udało, czy nie lepiej było żyć spokojnie w pracy organicznej, budować, naprawiać drogi, uprawiać ekonomię, rozwijać techniczne urządzenia, poprawiać ekonomiczny byt Narodu, spokojnie i cicho? Niewątpliwie, byli zwolennicy i takich kierunków. Wiemy że i dzisiaj istnieją narody, które ustawiają to sobie za ideał. Osiągając ideał pragmatyczny, pozytywny, realny, dotykający „ideał pełnej misy chleba”, coś jednak tracą, na jakimś odcinku ubożeją. Jesteśmy świadkami życia wielu Narodów dostatnich, które zagubiają wrażliwość na swoje dzieje ojczyste, na przeżycie narodowe na poczucie wspólnoty z Narodem...]

[...] Najbardziej smutnymi Narodami są te którym postawiono za ideał li tylko dążenie i cele materialne. Najbardziej ubożonymi i niewolniczo przytrzymywanymi za skrzydła ducha są takie Narody które postawiły sobie zbyt wąski ideał. Jest to przeciwne naturze człowieka, która jest bardzo wszechstronna [...]

Znamienne i prorocze to słowa, wypowiedziane 50-siąt lat temu nic nie straciły ze swojej aktualności.

Dziękuję za uwagę. Jestem leśnikiem, pozdrawiam wszystkich leśnym zawołaniem

SZCZĘŚĆ BOŻE - DARZ BÓR.

**brygadier Związku
Prezes Oddziału ZP RP w Głowaczowie
Jan Chryzostom Czachowski**

100 DĘBÓW

W 100. ROCZNICĘ UTWORZENIA POW

Ziemia przasnyska szczyli się tradycjami walki o wolność i niepodległość Ojczyzny. Żywe pozostają tradycje legionowe i działalność Polskiej Organizacji Wojskowej na północnym Mazowszu. W setną rocznicę powołania POW piłsudczycy Związku Piłsudczyków RP oddział Przasnysz zorganizowali wspólnie z samorządem powiatu przasnyskiego i nadleśnictwem uroczystość odsłonięcia obelisku ku pamięci żołnierzy - mieszkańców Ziemi Przasnyskiej, którzy walnie przyczynili się do odzyskania niepodległości Polski oraz bronili kraj przed nawałą bolszewicką 1920 r. Uroczystości odbyły się 9 maja 2014 r. w Leśnictwie Przejmy z udziałem władz samorządowych powiatu, miasta i gminy, służb mundurowych z policji, straży pożarnej, wojska, a także piłsudczyków z Zarządu Krajowego ZPRP, Przasnysza, Ciechanowa i Wyszkowa. W czasie uroczystości w Leśnictwie Przejmy posadzono 100 dębów ku czci POW. Został odczytany Apel Poległych, a kompania honorowa wystawiona przez 2. Przasnyski Ośrodek Radiotechniczny oddała salę honorową. Uroczystość uświetnił spektakl słowno – muzyczny wystawiony przez uczniów Szkoły Podstawowej w Chorzelach.

PRZASNYSZ

Otwierając uroczystość prezes oddziału w Przasnyszu mgr Zbigniew Kowalski serdecznie powitał Honorowych Gości w osobach: p. Stanisława W. Śliwę - prezesa Zarządu Krajowego ZPRP; pp. dr Wiesława L. Ząbka i Józefa Zyska - wiceprezesów ZPRP; p. Zbigniewa Czaplickiego - przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego; p. Wiesławę Krawczyk – radną

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

województwa mazowieckiego; p. płk dypl. Witolda Łukaszewskiego – dcę 2. Ośrodka Radioelektronicznego z Przasnysza; p. Zenona Szczepankowskiego – starostę powiatu; p. Waldemara Trochimiuka – burmistrza m. Przasnysz; burmistrza m. Chorzele – p. Beatę Szczepankowską; p. st. brygadiera – komendanta Państwowej Straży Pożarnej; p. insp. Zbigniewa Listwon – komendanta Powiatowej Policji; p. Grzegorza Tarkowskiego z Nadleśnictwa Przasnysz; ks. prałata marko Makowskiego – proboszcza parafii w Świętym Miejscu., członków rodzin POW z p. Moniką Tubis – wnuczką Kazimierza Szrejtera b. dowódcy POW w Przasnyszu; p. Jacka Stachewicza – prezesa Oddziału Ciechanowskiego z pocztą sztandarową i drużyną „Strzelców”; p. Konrada Wróbla – prezesa Oddziału Nadburzńskiego ZPRP z delegacją z Wyszewa.

Uroczystość zaszczyliły liczne delegacje szkół z powiatu przasnyskiego z pocztami sztandarowymi i gronem pedagogicznym, m.in.: Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipie; Zespół Szkół im. Marszałka J. Piłsudskiego – Gimnazjum Publiczne w Bogatem; Szkoła Podstawowa w Bogatem; Publiczne Gimnazjum w Chorzelach; Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chorzelach; Szkoła Podstawowa w Czernicach Borowych; Zespół Szkół w Duczynie; Publiczna Szkoła Podstawowa w Jednorozcu; Publiczne Gimnazjum w Jednorozcu; Liceum Ogólnokształcące w Jednorozcu; Zespół Szkół w Krzynowłodzie; Zespół Szkół w Krzynowłodzie Małej; Publiczna Szkoła Podstawowa w Mchowie; Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Kępie; Publiczne Gimnazjum w Nowej Kępie; Publiczna Szkoła Podstawowa w Parciakach; Publiczna Szkoła Podstawowa w Pościenu; Liceum Ogólnokształcące w Przasnyszu; Społeczne Gimnazjum TPZP w Przasnyszu; Publiczne Gimnazjum w Przasnyszu; Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Przasnyszu; Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Przasnyszu; Publiczna Szkoła Podstawowa w Rostkowie; Publiczna Szkoła Podstawowa w Ulatowie Adamach; Publiczna Szkoła Podstawowa w Węgrze; Zespół Szkół - Gimnazjum w Zarębach; Publiczna Szkoła Podstawowa w Zarębach; Publiczna Szkoła Podstawowa w Żelaznej Rządowej; publiczna Szkoła Podstawowa w Dzierzowie.

Wiesław Bartkiewicz

WARSZAWA

ROCZNICA ŚMIERCI MARSZAŁKA

W dniu 12 maja 2014 r. piłsudczycy Okręgu Mazowieckiego ZPRP wzięli udział w obchodach 79 rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego zorganizowanej przez Związek Piłsudczyków. Uroczystości poprzedziła Msza św. w archikatedrze św. Jana celebrowana przez kapelana Żołnierzy Niepodległości o. prof. Eustachego Rakoczego. Po mszy św. uczestnicy uroczystości przemaszerowali pod Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, gdzie złożyli wieńce i wiązanki kwiatów. W skład delegacji składającej kwiaty weszli kol.: Wiesław L. Ząbek, Janusz Pielat, Waldemar Browiński, Wacław Bojarski, Tadeusz Kułakowski.

W.Z.

Z ŻYCIA KÓŁ PIŁSUDCZYKOWSKICH

FESTYN W LEGIONOWIE

W dniu 1 czerwca 2014 r. w ramach obchodów Dni Legionowa, piłsudczycy z Okręgu Mazowieckiego, Okręgu Nadburzańkiego i oddziału ZPPR w Pułtusku wzięli udział w promocji ruchu piłsudczykowskiego na stoiku zorganizowanym przez przewodniczącego Komitetu Budowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Legionowie p. Piotra Radziszewskiego. Stoisko wydawnicze, które licznie odwiedzali uczestnicy Festynu, prowadził Marek Lewandowski. Nawiązano szereg kontaktów z lokalnymi działaczami społecznymi i władzami samorządowymi celem utworzenia terenowego koła ZPRP w tym mieście.

JUBILEUSZE

W dniu 21 maja 2014 r. na uroczystym, otwartym posiedzeniu Zarządu Okręgu Mazowieckiego ZPRP, które odbyło się w Centralnej Bibliotece Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego uhonorowano okolicznościowym ryngrafem i medalem Kapituły Weteranów kol. płk Związku Wacława Bojarskiego, obchodzącego Jubileusz 85-rocznicy urodzin. Stosowne życzenia Jubilatowi przesłał również prezes Zarządu Krajowego ZPRP kol. nadbrygadier Związku Stanisław Władysław Śliwa. Kol. Wacław Bojarski obok kolegów: Tadeusza Kułakowskiego, Benedykta Tyszevicza, Ryszarda Naporowskiego należy do najstarszych członków naszego Stowarzyszenia.

KONFERENCJA NAUKOWA

W dniu 3 czerwca 2014 r. w konferencji popularnonaukowej zorganizowanej w Centralnej Bibliotece Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przez Stowarzyszenie Saperów Polskich, liczny udział wzięli członkowie Okręgu Mazowieckiego oraz oddziału w Głowaczowie ZPRP, wygłaszając referaty czy biorąc głos w dyskusji, m.in.: kol. Wiesław L. Ząbek, kol. Bogusław Saganowski, kol. Tadeusz Dzikowski, kol. Jan Ch. Czachowski i kol. Wacław Bojarski.

W.Z.

Działalność kulturalno – oświatowa Legionistów w Kielcach w okresie międzywojennym

W okresie międzywojennym w Kielcach istniał garnizon wojskowy, w którym od 1922 r. stacjonowały dwa pułki o rodowodzie legionowym: 4. pp Leg. oraz 2. pal Leg. (do końca 1931 r. noszący nazwę 2. pap Leg.), które wchodziły w skład 2. DP Leg. Oficerowie i żołnierze odbywający służbę w tych pułkach aktywnie działali na rzecz krzewienia kultury i oświaty wśród społeczności miasta.

W 4. pp Leg. i 2. pal Leg. szczególny nacisk kładziono na ograniczenie analfabetyzmu i rozwój edukacyjny żołnierzy. Wielu rekrutów podczas służby zasadniczej pobierało naukę elementarną, dzięki czemu do rezerwy odchodzili z umiejętnością czytania, pisanie i liczenia. Poza tym oba pułki posiadały własne szkoły podoficerskie. Prowadzone były również kursy dokształcające z zakresu wiedzy ogólnej, przeznaczone dla podoficerów zawodowych, którzy nie ukończyli pełnej szkoły powszechnej albo posiadali świadectwo jej ukończenia, ale chcieli kontynuować naukę w gimnazjum i zdobyć średnie wykształcenie. Przy 4. pp Leg. otwarto w 1929 r. Rolniczy Uniwersytet Ludowy, gdzie szerzona była wśród żołnierzy kultura rolna, natomiast w 1932 r. uruchomiono przy pułku m.in. Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy 2. DP Leg.

W wojsku przykładano dużą wagę zwłaszcza do wychowania patriotycznego żołnierzy. Starano się „zaszczepić” w nich umiłowanie do Ojczyzny, gotowość do walki w obronie jej niepodległości. Wpajano im szacunek do tradycji i obyczajów polskich, jak również potrzebę odpowiedzialności za siebie i za innych, poczucie karności oraz obowiązku. Tej misji sprzyjało nauczanie historii oraz uczestnictwo żołnierzy w obchodach świąt państwowych, wojskowych oraz kościelnych. Towarzyszyły im: zbiórka, przemarsz, asysta, przegląd wojsk oraz defilada wojskowa. Żołnierze brali ponadto udział w zawodach związanych ze świętami państwowymi i innymi uroczystościami z okazji ważnych wydarzeń i rocznic historycznych, np. mających na celu upamiętnienie Legionów – Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej, które były organizowane od 1924 r.

Chociaż szkolenie wojskowe i dbałość o sprawność fizyczną należały do najważniejszych zadań w pułkach, to dbano również o rozwój kulturalny – oświatowy żołnierzy. Oficer oświatowy przygotowywał odczyty Wolnej Wszechnicy Polskiej, Towarzystwa Wiedzy Wojskowej, Ligi Morskiej i Kolonialnej, koncerty chóru, orkiestry i zespołu scenicznego. Utrzymywał relacje ze stowarzyszeniami regionalnymi i miejscową prasą. Żołnierze otrzymywali bilety do kin, na występy zespołów teatralnych i cyrkowych, uczestniczyli w wycieczkach.

Starano się rozwijać wśród nich także czytelnictwo. Obowiązkowa była prenumerata m.in. „Polski Zbrojnej” i „Przeglądu Artyleryjskiego”. Niektórzy z oficerów sami pisali artykuły do tych czasopism wojskowych. Oprócz tego w świetlicy można było czytać gazety codzienne i broszury, a także popularne wydawnictwa, oraz posłuchać audycji radiowych. To tutaj w największym stopniu rozwijało się życie kulturalne żołnierzy. Organizowano w niej m.in. różnego rodzaju odczyty i spotkania z weteranami walk o niepodległość. Istniały ponadto biblioteki pułków, w których znajdowały się m.in. książki z historii wojskowości, literatura polska i czasopisma.

Żołnierze kieleckich pułków uczestniczyli także czynnie w życiu miasta, co miało wpływ na ich obywatelskie wychowanie. W ten sposób uczyli się empatii i wrażliwości na potrzeby innych osób oraz odpowiedzialności za drugiego człowieka. Przy tym dbali o przyjazne relacje z mieszkańcami Kielc, którzy byli do nich przychylnie nastawieni. Współpracowali z licznymi organizacjami i stowarzyszeniami, jak np. Związek Strzelecki, Związek Legionistów Polskich, Polski Czerwony Krzyż, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych. Oprócz tego silnie popularyzowali tradycje powstańcze i legionowe, poezję patriotyczną, pieśni żołnierskie. Byli organizatorami okolicznościowych akademii, wieczornic, capstrzyków połączonych z apelami poległych, bali oficerskich i karnawałowych. W dniu święta pułku urządzali różnego rodzaju imprezy, połączone z zawodami sportowymi, w tym jeździeckimi, paradą, defiladą i innymi rozrywkami. Kielczanie chętnie uczestniczyli w tych uroczystościach.

Natomiast kadra oficerska i podoficerska dawała dobry przykład, przekazując część własnych funduszy na cele społeczne i dobroczynne, m.in. na: Polski Czerwony Krzyż, Ligę Obrony Powietrznej Państwa, Towarzystwo Wiedzy Wojskowej, Wioski Kościuszkowskie, klub sportowy, kościół garnizonowy, utrzymanie sierot, zapomogi dla osieroconych członków rodzin po zmarłych żołnierzach i budowę pomników. Brała ona udział w działaniach komitetów pomocy bezrobotnym czy akcji dożywiania najbardziej potrzebujących dzieci oraz opiekowała się dziećmi z ochronki. Znaczącą rolę przywiązywała do prowadzenia pracy oświatowo – propagandowej wśród mieszkańców Kielc, służącej przezwyciężaniu strachu młodych ludzi przed służbą wojskową, propagowaniu zalet Wojska Polskiego oraz obowiązku służby w społeczeństwie.

Uroczysta defilada 2 pal Leg. w Kielcach

Sekcja bokserska WKS; Kielce 29 I 1937 r.

Uczestniczyła również w działalności społeczno – wychowawczej, mającej na celu szkolenie i rozwój drużyn harcerskich oraz funkcjonujących w średnim szkolnictwie męskim – hufców przysposobienia wojskowego. Dowódcy 4. pp Leg. pułkownicy: Jerzy Narbut – Łuczyński, Zygmunt Kuczyński oraz Stefan Jażdżyński pełnili funkcje przewodniczących Oddziału i Okręgu ZHP. Za wybitne zasługi dla ZHP otrzymali oni Honorową Odznakę Wdzięczności. Dowództwo pułków razem z Rodziną Wojskową prowadziło też m.in. akcję opiekuńczą nad szkołami powszechnymi z Kielc i pobliskich wsi.

Ponadto oficerowie i podoficerowie działali czynnie na rzecz rozwoju kulturalnego mieszkańców miasta. W 1924 r. zostało otworzone kino – teatr „Czwartak”. Oprócz seansów filmowych, urządzane były tam również akademie i odczyty okolicznościowe, koncerty oraz przedstawienia sceniczne, z których często dochody przeznaczano na cele społeczne. Byli też aktywnymi inspiratorami i propagatorami wychowania fizycznego i sportu. Dążyli do wzrostu ich sprawności i kondycji psychofizycznej oraz do zapoznania młodzieży z zasadniczym wyszkoleniem wojskowym. W związku z tym wojskowe obiekty i przyrządy sportowe były również udostępniane licznym kieleckim organizacjom sportowym, młodzieży szkolnej oraz miłośnikom sportu.

Aktywnym animatorem kultury fizycznej w mieście był płk Jan Bigo – prezes Koła Sportu Konnego 2. pal Leg. Pod jego dowództwem, pułk popularyzował jeździectwo i organizował konkursy hippiczne, które były wpisane do krajowego terminarza zawodów jeździeckich. Artylerzyści z powodzeniem uprawiali także piłkę nożną, tenis ziemny i szermierkę. Organizowali z 4. pp Leg. m.in. wspólne biegi i rajdy. Ich wzajemna rywalizacja korzystnie wpływała na szkolenie i wzrost sprawności bojowej. W styczniu 1934 r. 153 oficerów i podoficerów zawodowych 2. pal Leg. i 4. pp Leg. powołało do życia wspólny Wojskowy Klub Sportowy Kielce. WKS stanowił jedną z najsilniejszych drużyn sportowych województwa kieleckiego w okresie międzywojennym. W klubie istniały m.in. sekcje: piłki nożnej, kolarska, pływania, szermiercza, tenisa, lekkiej atletyki, hokeja na lodzie,

strzelecka, narciarska, bokserska, sportów konnych i wieloboju.

Wśród żołnierzy pułków silne były tradycje legionowe. Założyli oni Stowarzyszenie Domu Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Zostało ono powołane w celu upamiętnienia osoby Marszałka i utrwalenia jego związków z Kielcami poprzez wzniesienie w latach 1933 – 1935 wyżej wymienionego budynku przy ul. Ściegiennego. Miał on pełnić funkcje: oświatowe, widowiskowe, ośrodka sportowego oraz siedziby stowarzyszeń społecznych, w tym patriotycznych i niepodległościowych. Istnieje on do dziś. Obecnie funkcjonuje pod nazwą: Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego. Przedstawiciele kadry obu pułków wchodziłi ponadto w skład komisji stadionu w ramach Wojewódzkiego Komitetu WFiPW, mającej na celu stworzenie bazy dla wychowania fizycznego i sportu na obrzeżach Kielc.

Na wzrost popularności wojska w garnizonie silnie wpływały też m.in. orkiestry pułkowe. Brały one udział w obchodach świąt państwowych, wojskowych i pułkowych, nabożeństwach kościelnych oraz innych uroczystościach, organizowanych przez władze lokalne, organizacje społeczne czy paramilitarne. Grały również na dancie i zabawach. 4. pp Leg. posiadał także chór żołnierski, zespół mandolinistów oraz zespół symfoniczny.

W dowód uznania dokonań obu kieleckich pułków, otrzymały one sztandary ufundowane przez społeczeństwo miasta. Kielczanie ufundowali także pamiątkową tablicę przed gmachem ratusza na Rynku, upamiętniającą pamięć poległych żołnierzy 2. pal Leg. i 4. pp Leg. Uroczyste odsłonięcie tablicy miało miejsce 11 listopada 1934 r.

Prowadząc tak ożywioną działalność na rzecz społeczności miasta, oficerowie i żołnierze cieszyli się ogromnym szacunkiem wśród mieszkańców Kielc. Wojsko uważano za najdoskonalniejszy wzór do naśladowania, strażnika wszystkich cnót patriotycznych i obywatelskich. Przynosząc chlubę miastu, zapisali się w jego historii, a pamięć o jego dokonaniach jest w Kielcach wciąż żywa.

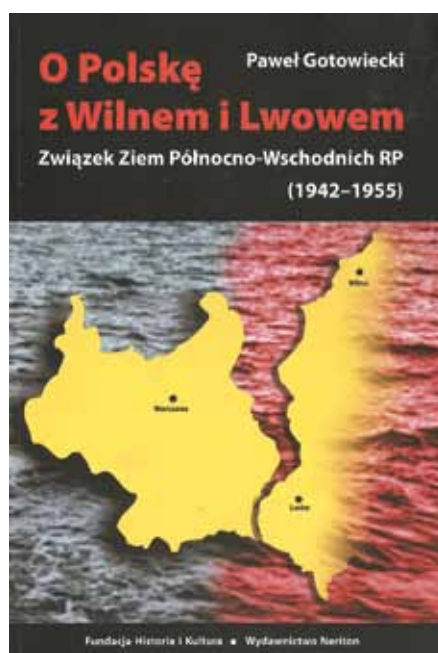
Monika Sikora

Paweł Gotowiecki, O Polskę z Wilnem i Lwowem. Związek Ziem Północno-Wschodnich RP (1942-1955) – recenzja

Dzieje Kresów Wschodnich II RP do tychczas wzbudzają duże zainteresowanie znaczącej części społeczeństwa polskiego. Ich przynależność do Polski darzona jest przez Polaków dużym sentymentem. Losy tych ziem i zamieszkujących ją społeczność nie były łaskawe, zwłaszcza podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu. Dobrze więc się stało, że problematyce tej Paweł Gotowiecki poświęcił swoje dzieło „O Polskę z Wilnem i Lwowem. Związek Ziem Północno-Wschodnich RP (1942-1955)”, które ukazało się nakładem wydawnictwa NE-RITON w 2012 roku.

Autor jest cenionym historykiem, publicystą, stypendystą Fundacji Lanckorońskich oraz prezesem Ostrowieckiego Stowarzyszenia Historycznego.

„O Polskę z Wilnem i Lwowem, o Polskę prawdziwą” nawoływał Związek Ziem Północno-Wschodnich RP, najliczniejsza

w środowisku wychodźstwa polskiego organizacja powstała jesienią 1942 r. w Edynburgu z inicjatywy m.in. Stanisława Cat-Mackiewicza i gen. Lucjana Żeligowskiego. Organizacja skupiała tysiące żołnierzy PSZ oraz uchodźców cywilnych chcących odtworzenia granic Polski sprzed II wojny światowej.

Książka przybliży czytelnikowi sytuację Ziem Wschodnich przez pryzmat powstania, działalności i rozpadu Związku Ziem Północno-Wschodnich. Autor szczegółowo scharakteryzował środowisko osób tworzących organizację, dużo miejsca poświęcił środowisku kresowemu i ludziom go tworzącym, zastanawiał się nad ich motywami działania oraz na tle ówczesnych realiów starał się stworzyć na nowo definicję „kresowej tożsamości”.

(dokończenie na str. 32)

Paweł Gotowiecki, O Polskę z Wilnem i Lwowem. Związek Ziem Północno-Wschodnich RP (1942-1955) – recenzja

(dokończenie ze str. 31)

Książka wypełnia lukę w tematyce polskiej emigracji niepodległościowej. Dotychczas historia Związku Ziem Północno-Wschodnich RP nie była przedmiotem zainteresowania historyków. Wzmianki o tej organizacji były fragmentaryczne i dotyczyły jedynie określonych wycinków jej działalności. Autor kończy swoją pracę na roku 1955, kiedy to dochodzi do rozłamu Związku i powstania konkurencyjnej organizacji kresowej - Związku Ziem Wschodnich RP.

Praca przedstawia dużą wartość merytoryczną, a na podkreślenie zasługuje fakt wykorzystania przez autora źródeł archiwalnych pochodzących m. in. z Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Archiwum Akt Nowych, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich czy Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej oraz periodyków: „Biuletynu Związku Ziem Wschodnich”, „Komunikatu Związku Ziem Północno-Wschodnich”, tygodnika „Lwów i Wilno”,

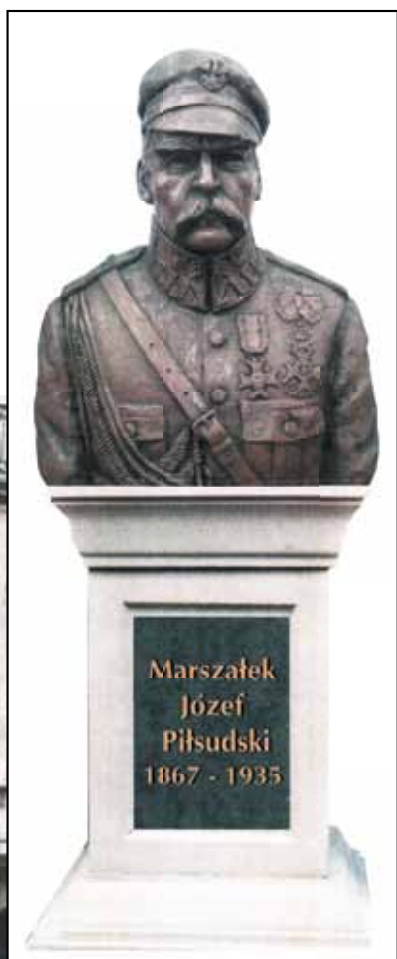
czy najważniejszych tytułów prasy emigracyjnej, w tym „Dziennika Polskiego i Dziennika Żołnierza”.

Książka została napisana w sposób rzeczowy i pobudzający czytelnika do refleksji, a jej wartość dodatkowo podnosi fakt wykorzystania różnych periodyków, wydawnictw okazjonalnych, pamiętników i wspomnień. Całość pracy uzupełniona jest aneksami, w których znajdziemy informacje dotyczące m.in.: struktury, statutu Związku Ziem Północno-Wschodnich RP oraz dokumenty dotyczące działalności tej organizacji.

Książka, pomimo iż charakteryzuje się dużą oryginalnością, przeznaczona jest nie tylko dla pasjonatów i zawodowych historyków, ale również dla szerokiego grona odbiorców. Autor z ogromną pasją przekazał najbardziej szczegółowe informacje w sposób dostępny dla czytelnika chcącego poznać złożone dzieje kresowian na obczyźnie.

Edyta Sajnok

Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brukseli

Zarząd Krajowy ZPRP w dniu 15.07.2013 r. podjął uchwałę o budowie Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brukseli dla uczczenia 95 rocznicy Bitwy Warszawskiej i jej znaczenia dla losów Europy obronionej przed zalewem bolszewizmu. Powołano Komitet Honorowy, na czele którego stanął b. premier RP Jerzy Buzek. W skład Komitetu Budowy Pomnika w Brukseli weszli:

- Przewodniczący – Stanisław Władysław Śliwa,
- Wiceprzewodniczący – Wiesław Leszek Ząbek,
- Skarbnik - Tomasz Stanisław Madej,
- Sekretarz - Michel Lengland, Julian Aleksander Michaś,
- Członkowie - Krzysztof Józef Jaraczewski, Daniel Duda, Jan Tarczyński, Józef Zysk, Zbigniew Canowiecki.

Planowane odsłonięcie Pomnika przewidziano na 6.08.2015 r.

Red.

Jubileusz Oddziału w Lidzbarku Warmińskim

FOTOKRONIKA

Poświęcenie sztandaru w Kraśniku

Obchody XXV-lecia ZP RP

Foto: Jerzy Hlades

